

Reggeli Újság

Noviszád, 1940 április 23, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

21. évfolyam 112. szám

A Balkánt nem fenyegeti háborús veszedelem

Megenyhült a légkör Délkelet Európában - Az olasz reptudósítók szerint Norvégiában nagy kanadai csapatok szálltak partra

Vatikánvárosból jelentik: XII. Pius pápa vasárnap fogadta az eléje járuló zarándokokat, akikhez beszédet intézett. A világ felett haragosszínű zivatarfelhők tornyosulnak — mondotta a Szentatya. Az Isten az igazságosság mérlegének serpenyőjébe veti a hatalmasokat és a nemzeteket. A béke és a kereszt Királynőjének oltalma és könyörgése azonban rábírhajtatja Istent, hogy a csapásokat eltérítse irányukból, a felhőket szétszórja, az emberek szívét meglágyítsa, a neheztelést és a gyűlöletet megszelídítse és a béke hajnalát ismét elővárásolja.

A Szentatya ezután kifejezte azt a kívánságát a zarándokok előtt, hogy imádkozzanak a világ békéjéért.

BULGÁRIA NEM TART HÁBORUTÓL

Szófiából jelenti a német távirati iroda: Filov bolgár miniszterelnök az északbulgáriai Lovacsban beszédet mondott. Kijelentette, hogy Bulgáriát nem fenyegeti az a veszedelem, hogy belesodródik a háborúba. Bulgária a béke és a semlegesség politikáját követi és ez a politika biztonságot ad az országnak. A nemzetközi élet fejleményei egyáltalán nem adnak okot aggodalomra és nem mutatnak olyan veszedelemre, hogy Bulgária háborúba sodródjék. Ugyanez vonatkozik egyébként az egész Balkánra is — jelentette ki a bolgár miniszterelnök.

BETILTOTTÁK A TUNISZI OLASZOK ÜNNEPSÉGÉT

Rómából jelentik: Az olasz sajtó beszámol arról, hogy a tuniszi francia hatóságok nem engedélyezték a tuniszi olasz elemi és középiskolások növendékeinek a Róma alapításának évfordulóján szokásos tornaünnepségek megtartását. Ez az ünnepség minden esztendő április 21-én egyik legnagyobb meglepetéssel volt a tuniszi olasz társadalomnak. Az ünnepséget az idén is engedélyezték, de az utolsó pillanatban befiltották a tuniszi hatóságok.

A Popolo di Roma felháborodással tiltakozik a francia hatóságok intézkedésej ellen. Ennek a rendelkezésnek a mostani körülmények között igen nagy jelentősége van

— írja a lap. Mi olaszok a magunk részéről tudomásul vesszük az intézkedést és levonjuk belőle a szükséges következtetést.

JAPAN ES A FÜLÖP-SZIGETEK

Tókióból jelenti a német távirati iroda: A japán külügyminisztériumban hétfőn megcáfolták azokat a jelentéseket, amelyek szerint Japán és az Egyesült Államok között megegyezés jött létre a holland-indiai státusquo fentartásáról. Arita japán külügyminiszter képviselője — ezzel kapcsolatban a következőket mondotta:

— A washingtoni japán nagykövet a Hull külügyminiszterrel folytatott tárgyalás során ismertette Japán magatartását. A japán nagykövet kérte az amerikai külügyminisztert, hogy Washington érvényesítse befolyását Manillában és igyekezzék megakadályozni a Fülöp-szigetekre való japán bevándorlásnak azt az erős csökkentését, amelyet az új bevándorlási tör-

vény alapján terveznek. A Fülöp-szigeteken ugyanis az új törvény szerint évente csak 500 japánt engednek letelepedni, ez pedig túl kevés, mert eddig évente mintegy 2800 japán vándorolt be a Fülöp-szigetekre.

SZOVJET HADIHAJÓK HANGÖBEN

Helsinki-ből jelentik: A finn kormány a karjalai földszoroson élő finnek, illetve az onnan átköltözött kincstári jegyek alakításában kártalanítja. Hangő kikötőjébe, amelyet — mint ismeretes — a szovjet 30 évre bérbévevett Finnországtól légi támaszpont létesítésére, már megérkeztek az első szovjet tengeri egységek. A hadihajók előtt a Jermal szovjet jég-törő haladt. Eddig a közlekedési légi úton bonyolították le. A foglyosere is megindult. Az oroszok 670 finn foglyot, a finnek pedig 2963 szovjetkatonát bocsátottak szabadon.

Az olasz sajtó a jugoszláv miniszterek budapesti látogatásáról

Rómából jelentik: Az olasz lapok foglalkoznak Markovics jugoszláv igazságügyminiszter budapesti látogatásával. A Resto del Carlino kiemeli, hogy egy hónap alatt három jugoszláv miniszter látogat el Budapestre. Mint ismeretes, Budapestre várják a közeljövőben Andresz kereskedelmi minisztert, aki a tenyészállatvásárt meglátogató jugoszláv földművelésügyi, valamint Markovics igazságügyminiszter után a harmadik aktív miniszter lesz Budapesten. Ezeknek a látogatásoknak különös fontossága van — írja a lap — ha megfontoljuk, hogy a világháború óta nem volt egyetlen közvetlen érintkezés sem a két ország közt. Az utóbbi napok közép-európai eseményei egyébként azt mutatják, hogy a dunai és balkáni Európa politikai és gazdasági kapcsolataiban nyugodtabb légkör következett be.

NÉMET HADIJELENTÉS

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága közli: Ellen-séges tengeri haderők vasárnap új-ból bombázták Narvikot, de part-raszállási kísérlet a német csapatok által megszállt területen nem történt. A Trondhjem vidékén harc-bavetett német csapatok több olyan pontot értek el, amely fontos a hadműveletek folytatása szempontjából. Eközben sehol sem került sor újabb harcokra.

Bergen vidékén a német csapa-tok újabb nagymennyiségű hadi-anyagot zsákmányoltak, köztük több modern löveget. A német csa-

patok helyreállították a szárazföldi összeköttetést Oslo vidékének német megszállás alatti része, Kristiansand és Stavanger között. Oslo vidékén az északi és északnyu-gati irányban előnyomuló német csapatok a norvég osztagokat harcra kényszerítették és visszave-tették. Eközben harcok árán el-foglalták Kiövi és Lillehammer helységeket. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

Eros német harci repülőoszta-gok Nanzosnál eredményes táma-dásokat intéztek a partraszállást megkísérlő angol haderők ellen és elpusztították az ellenséges csa-

patoktól megszállott utakat és vas-utakat. Egy angol rombolóhajót eltaláltak és két kereskedelmi ha-jót elsüllyesztettek. Bár az idő kedvezőtlen volt, a német harci repülőgépek segítségével voltak a szárazföldi csapatoknak, hogy Hamartól északra megtörjék az ellen-ség ellenállását. A repülők elpusztították az ellenség frontmögötti vasuti összeköttetéseit.

A Skagerrakban és Kattegatban két ellenséges tengeralattjárót el-pusztítottunk. A Noronben levő norvég hajógyárban a munka újból megindult. A légi haderő folytatta felderítő tevékenységét Narvik vi-déken, Norvégia nyugati partja mentén és az Északi-tenger északi része felett. Angol repülőgépek tá-madást intéztek az aalborgi repülő tér ellen, de sem emberéletben, sem anyagban nem esett kár. A támadás során 3 angol gépet le-lőttünk.

Nyugaton nem történt különö-sebb esemény. A távolsági felder-ítő repülésekben résztvevő német repülőgépek Franciaország felett Bordeauxig repültek. A nap fo-lyamán több légi harc volt. Ezek során két angol és két francia gé-pet lelőttünk. Három német repü-lőgép nem tért vissza az ellensé-ges terület felett végzett útjáról.

A SZÖVETSEGES CSAPATOK PARTRASZÁLLÁSA

Milánóból jelentik: A Popolo d'Italia tudósítója szerint vasár-napra virradó éjjel és egész vasár-nap hatalmas kanadai csapatok szálltak artra a rondsali fjordban. Rondsjal Trondhjemtől délre fekszik és igen fontos hadászati pont. Ezt a helyet a németek éjtőernyős csapatokkal akarták elfoglalni, de kísérletük nem járt eredménnyel. Trondhjemet most már észak és dél felől is veszély fenyegeti.

AZ ANGOLOK VISSZAFOG-LALTAK HAMART?

Londonból jelenti az Avala: A norvég főparancsnokság legutóbbi jelentéséből kitűnik, hogy az an-gol csapatok Oslótól északra harc-ban állnak a németekkel. Stock-holmi jelentés szerint az angolok visszafoglalták a németektől Ham-mar városát. Ez a hír még nem nyert megerősítést.

Berlin és Róma a balkáni békéért

A szövetségesek balkáni befolyása meggyengült —
írja a német sajtó

Orosz-román kereskedelmi tárgyalások kezdődnek

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung foglalkozik a balkáni országok angol követeinek Londonban tartott legutóbbi megbeszéléseivel, amelyekben — mint a lap írja — a blokád megszigorításáról, annak földrajzi kiterjesztéséről és eslekvő hadviseléséről volt szó. Lengyelország és Finnország példái azonban nagyrészt meggyengítették a szövetségeseknek a Balkánra gyakorolt befolyását. Ezekben az országokban ma sokkal józanabban ítélik meg a nyugati hatalmak erejét és lehetőségeit. A balkáni fővárosok-

ban és Ankarában jól tudják, hogy minden olyan kísérlet, amely Délkelet Európában hasonló oldaltámadásra készülne Németország ellen, nemcsak a birodalom villámgyors ellentámadásával járna, hanem a Balkán békéjében érdekelt Olaszország és Szovjetország ellenkezésével is találkozhat. Ezért nem valószínű, hogy ezeknek az államoknak bármelyike kapható lenne a Fekete-tenger, a Dardanellák vagy a dunai ut kérdéseinek közvetlen vagy közvetett felvetésére.

kérdéseinek megoldását akarja előadni. Olaszország azonban határozottan ragaszkodik ahhoz — írja Gayda a Giornale d'Italiában —, hogy Gibraltár, Suez és a Dardanellák a parti népek közös uralma alá kerüljön.

ANGOL PARTRASZÁLLÁS A FARÖER-SZIGETEKEN

Zürichi jelentés szerint a Faröer-szigeteken angol csapatok szálltak partra. A partraszálló erők küldöttsége az angol konzullal együtt megjelent a dán kormányzónál és azt kívánta, hogy vegye tudomásul az angol csapatok partraszállását, továbbá az angol cenzura bevezetését. Az angolok elrendelték Orshaven város elsötétítését.

FALKENHORST TÁBORNOK FELHÍVÁSA

Stockholmból jelentik: Falkenhorst tábornok, anorvégi német csapatok főparancsnoka, új felhívással fordult a norvég néphez. A felhívás rámutat arra, hogy a németek Haakon norvég királynak és kormányának békejebbot nyújtottak, de ezt gögösen elutasították. Németország most teljes fegyveres erejét felhasználja, hogy minden ellenállást letörjön a német megszállással szemben, bárhol mutatkozzék is.

Oslói jelentés szerint Hitler kancellár születésnapja alkalmából a németek kegyelmet adtak mindazoknak a norvégeknek, akiket a nemzetközi hadjog alapján halálra kellene ítélni.

NEHÉZSÉGEK AZ ANGOL— SZOVJET KERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK KÖRÜL

Londonból jelentik: Vernon Bartlett, a News Chronicle-ben azt írja, hogy a szovjetkormány aligha lesz hajlandó elfogadni a meghívást, hogy kereskedelmi megbeszéléseket folytasson Angliával, még pedig azért, mert az angol kormány késlekedett a válasszal. Majszki szovjetnagykövet két hónappal ezelőtt tett és március végén megismételt ajánlatára, Bartlett szerint a legfőbb nehézség Londonnak abban a kívánságában rejlik, hogy a szovjet ne engedje meg az általa vásárolt áruk Németországba juttatását.

NEM TARTÓZTATTÁK LE SVEN HEDINT

Stockholmból jelentik: A francia sajtó olyan híreket közölt, hogy Sven Hedint, az ismert ázsiautatót Svédországban letartóztatták. Ezzel szemben svéd illetékes helyen rámutatnak arra a két nappal ezelőtt kiadott hivatalos helyről származó cáfolatra, amely megáldapítja, hogy az ismert svéd személyiségek letartóztatásáról forgalomba került hírek nem felelnek meg a valóságnak. Ugyanakkor cáfolják Sven Hedint letartóztatásának hírét is.

BELGIUM TILTAKOZÁSRA KÉSZÜL

Brüsszelből jelentik: A belga honvédelmi minisztérium közleményt adott ki, amely szerint szombat este és vasárnapra virradó éjszaka idegen repülőgépek szálltak el Belgium déli és délkeleti részei felett. Az átrepülések vasárnap a hajnali órákban folytatódtak. A légvédelem munkába lépett. A belga kormány tiltakozásra készül Berlinben és Londonban.

Óvakodjunk az ellenséges kémektől és ügynököktől

A jugoszláv első hadsereg vezérkara a következő felhívást bocsátotta ki a nagyközönséghez:

Az utóbbi időben a külföldi hírszerző szolgálat minden eszközzel arra törekszik, hogy zavart keltsen a hadseregben, hogy megingassa az állami igazgatásba vetett bizalmat és hogy katonai erőnkől adatokat gyűjtsön, amit az ország védelme és biztonsága ellen felhasználhatna.

Minden hazafias jugoszláv és az ország minden polgára, a legkisebbtől a legnagyobbig, köteles éberrel figyelni és állandóan nyitott szemmel nézni mindazt, ami körülötte történik, különösen pedig az idegenekre kell nagy figyelemmel lennie, mert ezek között van a legtöbb külföldi kém és ügynök, akik az ország életérdekei ellen dolgoznak és ezáltal minden egyes jugoszláv ellen is.

Hazafias jugoszlávok és az ország minden polgára, szent kötelességetek, hogy mindent, amit láttok, vagy megtudtok és ami közvetlenül vagy közvetve árthat az állam érdekének, az ország védelmének és a haza biztonságának, a leggyorsabban — legjobb személyesen — közöljétek az első hadseregparancsnokság vezérkarával, amelyben külön iroda van a polgársággal való együttműködés részére, hogy lehetlenné tegye az ellenséges kémkedést és a káros agitációt. Írásbeli közlésekre külön postaládát állítottak fel a hadseregparancsnokság épületének (Duna utca 35) kapubejárataánál.

Gondoljatok arra, hogy sokszor szinte jelentéktelennek látszó dolgok óriási jelentőséggel bírhatnak, azért értesítést kérünk mindenről, amiről azt hiszitek, hogy fontos lehet.

Jugoszlávok, ne feledkeztek meg arról, hogy ez a haza iránti kötelességek és ezért legyetek ebben a kérdésben lelkiismeretesek és pontosak.

A SZÖVETSÉGESEK HAJÓ- HADÁNAK NYERESÉGE

Londonból jelentik: A News Chronicle haditengerészeti tudósítója szerint az angolok azzal, hogy a norvég kereskedelmi flotta hatalmukba került, 2000 hajót nyertek, 4,600.000 tonna tartalommal. A dán kereskedelmi tengerészet körülbelül 2 millió tonnával járult hozzá a szövetségesek hajózáshoz.

A Times írja: Angliának még elég hadihajója van

Olaszország magatartása foglalkoztatja ma a szövetségesek országainak vezetőit és közvéleményét, de természetesen Európa semleges államait is. A Politika tegnapi számának első oldalán is az olasz kérdéssel foglalkozott, amely szoros összefüggésben áll a Földközi-tenger, Dunamellék és Balkán problémájával.

A Politika párisi tudósítója a következőket jelenti lapjának:

»Párisi lapok tudósításai szerint erősen dolgoznak annak érdekében, hogy Olaszországot és Szovjetországot Németország oldalán bevonják a háborúba. A párisi sajtónak az a benyomása, hogy az aktívításnak Moszkvában semmiféle sikerre nincsen kilátása. Erre bizonyítékul a Moszkva és London között meginduló kereskedelmi tárgyalásokat említi meg. A török-szovjetország viszony javulását és a jugoszláv kereskedelmi küldöttségnek Moszkvába történő utazását szintén annak bizonyítékul tartják, hogy Moszkva továbbra is önálló politikát akar folytatni és a mai összeütközésben nem akar szerepet vállalni.

Olaszország magatartását Párisban sokkal homályosabbnak tartják. Az egész sajtó rámutat Reynaud nyilatkozatának fontosságára, de csak kevés kommentárt fűznek hozzá.

A párisi sajtó ismerteti a Times egyik cikkét, amely a következőket tartalmazza:

»Nagybritanniának az északon elszennvedett veszteségei ellenére is még mindig 150 rombolója és ötvennél több cirkálója van. Ezek a hajók, valamint hadihajói és tengeralattjárói teljesen készen állnak, hogy a hatalmas francia flottával együtt intervencionáljanak ott, ahol a szövetségesek érdekei veszélyeztetnek, vagy veszélybe kerülne egy kis állam. Franciaország és Anglia szilárdul el vannak határozva arra, hogy azonnal intervencionáljanak, mihelyt ilyen veszély mutatkozna és ők meg is tehetik ezt. Norvégiai gyors ellentámadásuk után lehetetlen elképzelni azt, hogy inaktív maradnának, ha valamely balkáni állam függetlenségét vagy sérthetlenségét sértették meg.

ROMÁN—OROSZ KERESKE- DELMI TÁRGYALÁSOK KÜSZÖBÉN

Bukarestből jelentik: Minden jel amellet szól, hogy a Románia és Szovjetország közötti viszony a megbékülés felé vezet. Ennek első jele gazdasági téren lesz érezhető, mert úgy látszik, hogy a jugoszláv-szovjetország gazdasági tárgyalásokhoz hasonlóan rövidesen Románia és Szovjetország között is tárgyalások indulnak meg.

A bukaresti szovjet követség kereskedelmi titkára két hónapi moszkvai tartózkodás után visszatért Bukarestbe. A román fővárosban úgy tudják, hogy a titkár moszkvai tartózkodása alatt kereskedelmi kérdésekről is tárgyalt és ennek során szóba került a Romániával való gazdasági kapcsolatok újbóli felvétele is.

Bukarestben azt hiszik, hogy Szovjetországnak pillanatnyilag semmiféle revíziós törekvései sincsenek Keletromániában.

A ROMÁN KÜLKERESKEDELMI MINISZTER MILÁNÓBA UTAZOTT

Bukarestből jelentik: Christu román külkereskedelmi miniszter Milánóba utazott, ahol megtekinti a nemzetközi vásárt.

A román közmunkaügyi minisztérium több magasrangú tisztviselője ugyancsak elutazott Olaszországba, ahol néhány napot töltenek el, hogy tanulmányozzák az olasz szociális és korporációs intézményeket.

GIBRALTÁR, SZUEZ ÉS A DARDANELLÁK

Rómából jelentik: A szövetségesek propagandája Olaszországban azzal kísérletezik, hogy éket verjen Mussolini és az olasz nép közé. Rádióelőadásaiukban már odáig mennek, hogy az ellentétet tényként állapítják meg. Olasz politikai körök szerint ez a naiv propaganda humoros hatást kelt Olaszországban. A fasizmus egyet jelent az olasz néppel és Mussolini népszerűsége tetőpontját érte el. Az olasz közvélemény tudja, hogy ez a propaganda tulajdonképpen a Földközi-tenger

Berlin jelenti:

Az angolok Norvégiában egy repülőanyahajót, 4 csatahajót, 26 más hadihajót, 13 buvárnaszádot, 15 csapatszállító hajót és 21 repülőgépet vesztek

A Reuter jelenti: Nyugaton a szövetségesek 10 német repülőgépet lelőttek

Berlinből jelenti a német távirati iroda: A német főparancsnokság közli, hogy vasárnap ellenséges hajók jelentek meg Narvik előtt és bombázták a kikötőt és a várost, csapatok partraszállítását azonban nem kísérelték meg. A német hadihajók a hardangeri fjordban több kisebb norvég hadihajót, köztük egy aknarakót elsüllyesztettek. A német csapatok Norvégiába való szállítása továbbra is gyorsított ütemben folyik. A Shetland-szigetektől északnyugatra egy német tengeralattjáró elsüllyesztett egy lengyel torpedórombolót.

Az április 19-én lefolyt harcok során a német bombázógépek egy nehéz és egy könnyű angol cirkálót és négy szállítóhajót eltaláltak. Egy másik angol cirkálót Andanestől nem messze süllyesztették el. A bombák egy harmadik cirkálót is súlyosan megrongáltak és a hajó elsüllyedt. A bombák eltaláltak egy 15.000 tonnás szállítóhajót, amelyen tűz ütött ki. A német repülők a partraszállított angol csapatokat is bombázták és nagy veszteségeket okoztak soraikban. Bombázták továbbá a nanzosi és andasnesi vasúti állomást is, ahol tűz ütött ki. (A. A.)

ANGOL HADIJELENTÉSEK

Londonból jelenti az Avala: A tengernagyi hivatal és a hadügyminisztérium a következő együttes jelentést adta ki:

— Április 20-án Nanzos felett az ellenséges légi erő élénk tevékenységet fejtett ki és bombákat dobott le, amelyek a városban nagy károkat okoztak. Angol részről a veszteség mindössze egy halászhajó volt. A szövetséges csapatok nem szenvedtek veszteséget.

A Reuter-iroda stockholmi jelentése szerint a norvég csapatok megerősítik a Rands-fjord és a Mies tó közti új állásait.

A Havas-iroda stockholmi jelentése szerint a németek kiűritették Elverumot és Hamart. (A. A.)

ANGOL TÁMADÁSOK A REPÜLŐTEREK ELLEN

Londonból jelenti az Avala: A Reuter-iroda közlése szerint az angol légi haderő bombázta a kristiansandi repülőteret. A repülőtér déli részén tűz ütött ki. Az angol repülők gépfegyvertűz alá vették a hangárokat.

Ujabb jelentések szerint az angol repülőgépek főleg a repülőtér nekifutó pályájára dobtak le sok bombát. A ledobott angol bombák a stavangeri repülőteret is erősen megrongálták.

Az Avala londoni jelentése szerint angol repülőgépek a dániai Aslborg repülőtere ellen is támadást intéztek. A támadás olyan hirtelen történt, hogy az ellenséges léghárító ütegeknek nem volt idejük a tüzelésre. Az angol bombák megrongálták a főhangárt és a repülőtér több pontján tűz ütött ki. A stavangeri repülőtér ellen intézett támadás során az angol repülők bombái három német vízirepülőgépet eltaláltak.

EGYETEMI ÉLET OSLÓBAN

A német távirati iroda jelentése szerint az oslói norvég tengerész-

egyesület felhívást intézett tagjaihoz, maradjanak továbbra is a helyükön és lássák el munkájukat. Oslóban a megszokott mederben folyik tovább az egyetemi élet. A vizsgákat rendes időben megtartják. Vasárnap ismét megrendezték a sportversenyeket.

SVÉDORSZÁGBAN LEFOGLALTÁK AZ OLAJKESZLETEKET

A német távirati iroda stockholmi jelentése szerint a svéd kormány a hétfőre virradó éjszakán lefoglalta az országban található, 100 kilón felüli lenolajkészleteket.

Az angol veszteséglista

Berlinből jelentik: A Zwölf Uhr Blatt hétfői száma adatokat közöl a norvég parti vizeken a legutóbbi 12 nap alatt történt angol vesz-

teségekről. A lista magánbecsítés alapján készült. Vasárnap estig bezáróan a lista az angol veszteségekről a következőket mondja:

Az angolok 4 csatahajót, egy repülőgépanyahajót, 4 nehéz cirkálót, 10 könnyű cirkálót, 12 torpedórombolót, továbbá 13 tengeralattjárót, 15 csapatszállítóhajót és 21 repülőgépet vesztek. Ebbe csak azokat az angol harci egységeket számították be, amelyek közvetlenül a norvég partok előtt süllyedtek el és teljesen elpusztultak, illetve súlyosan vagy könnyen megrongálódtak, továbbá, amelyeket elfogtak.

Ami a 21 repülőgép és 13 tengeralattjáró elvesztését illeti, itt már teljes veszteséglistáról van szó. Hasonló az eset a 12 torpedórombolóval, amelyek közül tíz vagy elsüllyedt vagy zátonyra futott. A nehéz és könnyű angol cirkálók közül ötöt lehet elsüllyedtnek tekinteni. Ez a legérzékenyebb veszteség, amely ilyen rövid idő alatt az angol tengeri haderőt érte — írja a lap.

MUSSOLINI BESZÉDE

Rómából jelentik: Róma alapításának évfordulóját egész sor ünnepséggel ülték meg, ezenkívül nagyszabású közmunkák megindításával is áldoztak a nap emlékének. A közmunkák közül első helyen kell megemlíteni a római Litforio-pályaudvar építési munkálatait.

Mussolini vasárnap Nemiben megnyitotta azt a muzeumot, amelyben a Nemi-tóban talált ró-

mai hajókat helyezték el. Ezek a hajók a császári Róma építőművészetét mutatják be. A Duce fogadta a testületügyi miniszter kíséretében a fasiszta szervezetek vezetőit. Utalt azokra a feladatokra, amelyek az olasz gazdasági élet mai helyzetében mindenkire hárulnak és felszólította őket, teljesítsék kötelességüket a testületi rendszer keretében. Minden hatóerőt egyetlen cél érdekében kell hasznosítani, ez a cél pedig a háza katonai és gazdasági hatalma.

ARGETOIANU OLASZORSZÁGBA UTAZOTT

Bukarestből jelenti az Avala: Argetoianu, a román szenátus elnöke és a román koronatanács tagja rövid tartózkodásra Olaszországba utazott. Ezenkívül román szenátorokból és képviselők-ből, valamint a kereskedelem és ipar képviselőiből álló küldöttség utazott el a milánói nemzetközi vásárra.

Légi harcok nyugaton

Londonból jelenti az Avala: Az angol légügyi minisztérium vasárnap este a következő jelentést adta ki:

A franciaországi angol légi haderő vezérkara közli: Nyolc angol vadászgépből álló légi járőr vasárnap reggel Sarlautern közelében 12 német géppel találkozott. Az angol vadászgépek megtámadták

a németeket és a harc során két német gépet lelőttek. A gépek német területen zuhantak le. A délután folyamán repülőink ismét erős ellenséges repülőkötelékekkel találkoztak. Ez alkalommal két Messerschmidt-gépet lelőttünk. Mindkettő francia területen zuhant le. Egyik repülőnknek, aki az első harcban könnyebben megsérült,

sikerült leereszkednie a repülőterén. A többi repülőgépünk zavartalanul visszatért állomáshelyére.

A SZOMBATI LÉGI HARCOK

Londonból jelenti az Avala: A Reuter-irodának a nyugati harctéren levő különtudósítója közli:

A szombati nap folyamán harcra került a sor Hurrigan-rendszerű angol gépek és német gépek között. Ennek során 8 német repülőgépet lelőttünk. Azt hiszik, hogy még három német gép semmisült meg.

Az angol repülők a Maginot-vonal mentén felderítő repüléseket végeztek. Ideszámítva a franciák által lelőtt két német gépet, a legutóbbi 48 órában tíz német gépet lőttünk le. Azt hiszik, hogy 13 német gép harcképtelenné vált. A légi harcokban kitűnt, hogy a szövetséges repülők fölényben vannak a németekkel szemben.

A francia főparancsnokság vasárnap esti jelentése így hangzik: Bliés közelében tüzérségi tevékenység folyt.

AZ OLASZ ÉS NÉMET KÉZMŰVESIPAR EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Berlinből jelentik: Az olasz kézművesség és a német kézművesek vezetősége vasárnap Berlinben egyezményt írt alá. A megállapodás értelmében a két ország kézművessége szorosabb összeköttetésbe lép egymással és termékeit fokozott mértékben cserélik ki.

A RANGOONI ZAVARGÁSOK

Rangoonból jelenti az Avala: A Reuter-iroda közlése szerint a legutóbbi rangooni uccai harcokban 11 ember meghalt, 69 megsebesült. A rendőrség kénytelen volt fegyvert használni az egyik uccán összegyülekezett hindu és muzulmán tömeg ellen.

AZ ALBERT-CSATORNA VÉDELME

Brüsszelből jelenti: Lipót belga király vasárnap megtekintette az Albert-csatorna környékén folyó katonai védelmi munkálatokat.

A SVÉDEK LELŐTTEK EGY NÉMET REPÜLŐGÉPET

Stockholmból jelenti az Avala: Az elmúlt éjjel a svéd léghárító tüzérség Göteborgtól északra lelőtt egy német repülőgépet. A gép kigyulladt, de négyfőnyi legénységének sikerült megmenekülnie. A legénységet a svéd hatóságok internálták. A másik gépnek, amely ezzel együtt repült, sikerült északi irányban eltűnnie. Két másik német gép Gotland szigetén kényszerleszállást végzett. A pilóták gépeiket feigyuították.

Davidovics Lyuba vojvodinai utja az 1935-ös választások idején

A demokratapárt balszárnya az ország demokratikussá való fételezését és föderatív alapon való berendezését követeli

Jelentettük már, hogy vasárnap Noviszádon emlékünnepeket rendeztek Davidovics Lyuba egykori miniszterelnök, a demokratapárt megalapítójának emlékeztérére. Az ünnepély keretében Groll Milán jelenlegi pártelnök nagy beszédben ismertette Davidovics Lyuba érdemeit. Különösen érdekes volt az előadásnak az a része, amely Davidovics és a Vojvodina viszonyát vizsgálta.

— Davidovics Lyuba — mondotta Groll — Délserbiáért, Macedoniáért aggódott a legnagyobb mértékben. Délserbia szerbsége évszázadokig a legnagyobb elnyomás alatt élt és ezért nem tudott a saját lábára állni, még ma sem folytat olyan önálló nemzeti életet, mint ahogyan kellene. Davidovics Lyuba látta, hogy

a vojvodinai szerbek Ausztria-Magyarország idejében is énekelhették saját nemzeti dalikat,

a boszniai szerbek könyvvel és puskával védték szabadságukat, ezzel szemben a déli részeken veszélybe kerültek a szerb egzisztenciák, a szerbek nemzeti léte forgott kockán. Ezért fordította Davidovics erejének nagy részét a délserbiai szerbség felvirágoztatására. Davidovics azt tartotta, hogy a szerb nemzeti életnek a duna-morava-wardári vonal a gerince.

— Délserbián kívül Davidovics a Vojvodina fejlődését nézte a legnagyobb aggodalommal. Ugy látta, hogy Vojvodinában a közigazgatás a jövevény tisztviselők kezében rossz. Ezek a tisztviselők az új, végyes környezetet nem értették meg, az agrárreformot helytelenül végezték el, aminek igen szerencsétlen következményei voltak.

Vojvodina gazdagon megtrágyázott földjén buján tenyésztett a korrupció. Ez a növény, a korrupció pedig ujdonság volt a Vojvodina részére.

Az államalakulás első arany éveiben mindenki részére volt elegendő kenyér: annak is, aki dolgozott és annak is, aki nem dolgozott. Azonban a gazdasági válság idejében a Vojvodina sokat szenvedett, mert több terhet viselt, mint bárki más. Davidovics Lyuba ugyanazzal a határozottsággal, amellyel kikelt a délserbiai rossz közigazgatás ellen, belyegezte meg a vojvodinai rezsimit is.

Groll Milán ezután Davidovics Lyuba becsületességét és igazságszeretetét ismertette, majd így folytatta:

— Davidovics Lyuba küzdött minden ember egyenlőségéért és így minden vojvodinai ember szabadságáért is, azonban még sem tévesztette szem elől az egész Vojvodina érdekeit.

Szerinte Vojvodinát nem lehet beletenni a párttranszakcióknak abba a táskájába, amellyel a pártok, köztük a kisebbségi pártok is, Beograd-

ban kereskednek.

— Sohasem felejthetjük el azokat a megható jeleneteket, amelyeket 1935-ben Davidovics Lyuba vojvodinai utja során átéltünk.

A nép a rendőrségi bajonettek mögül rendezett óvációkat Davidovics Lyubának.

Az ősz politikusi az 1935-ös választási harc idején Noviszádról kiindulva járt Sztáribecsen, Szentán, Kanizsán, Szuboticán és Bácskatorján, onnan tért vissza Noviszádra. Utján mindenütt ugyanazt a képet láttuk: A hatóságok rossz képviselői között első helyen álltak a szerbiaiak. — Nem fáj nekem, amit ezek tesznek velem, — jelentette ki Davidovics —, hanem szégyenlem magam azért az országért, ahonnan származtam!... Szentá foterén nem láttunk senkit, csak rendőröket. Szuboticán ugyanugy, mint Szentán, ostromállapotot rendeltek el erre az alkalomra. Szuboticáról való eltávozásunk alkalmával a nép megtöltötte a hosszú külvárosi utcákat. Davidovics kocsijának megjelenésére

a nép térdreborult és sirva üdvözölte az ősz demokrata vezért.

Davidovics megindultan mondta: Megértem őket, úgy kívánják a megmentést, mint ahogyan a templomban szokták, azonban a politikai szabadság nem vivható ki térdhajlítással. Ugyanígy történt Szkoplyében is. Ott a nép dulakodott a rendőrökkel.

Davidovics, a 72 éves öreg, saját vállán érezte a gumibotokat. Davidovics könnyezett, mert látta, hogy a hatóságok Délserbiában és Vojvodinában mennyire lerontották Sumadija tekintélyét. Davidovics azt kívánta, hogy ezeken a vidékeken szabad élet pezsegjen, amely megerősíti a hatóságok tekintélyét is.

Végül Groll Milán megemlékezett arról, hogy Davidovics a diktatura első éveiben mennyi üldöztetésnek volt kitéve. Házát állandóan csendőrök őrizték.

Még gyermeke sirjára sem mehetett detektív kísérete nélkül.

Groll Milán előadását az egybegyűltek nagy tetszéssel fogadták. A demokratapárt balszárnya vasárnap délelőtt Beogradban értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a párt vezetőitől követelik, hogy a demokratapárt indítson erélyes akciót a szerb-horvát megegyezés befejezésére. A párt balszárnya

lépjenek szoros együttműködésre a horvát parasztpárttal és követeljék az ország feltétlen demokratizálódását, valamint az országnak föderatív alapon való újjárendezését.

Almásy-Teleki Éva grófnő 124 magyar festményt állít ki Beogradban

Kossuth Lajos híres portréja és az austerlitz-i kastély butorremekei az Ernst-muzeumban

(Budapest, április 21.) Az egykori Ernst-muzeum helyiségeiben most nyílt meg a »gróf Almásy Teleki Éva műintézet« harmadik művészeti aukciója. Hagyatékokból, főúri és más tulajdonból származó ritka festmények, finomművi ezüsttárgyak, értékes butorok, csodás porcellánok, keleti szőnyegek és más dísz tárgyak gazdag tömege van itt felhalmozva. Az austerlitz-i kastély butorai, XIX. századbeli magyar mesterművek, pazar értékek, emellett

izléses használati tárgyak várnak új gazdákra.

A közel ezerhétszáz kiállított érték tárgy gazdag káprázatában is feltűnik azonban egy-egy darab, mely a legkényesebb izlésű műgyűjtő figyelmét is magára vonhatja. Így a festmények közül méltán külön érdeklődésre tarthat igényt mindjárt a második teremben Bogdány Jakab hollandi jellegű színpompás virág-csendélete, a szomszédos termekben Böhm Pál jellegzetes »Parasztszalad« című képe, Ligeti Antalnak a romantikusok szellemében festett »A halász« című festménye és Zichy Mihálynak, a cár udvari festőjének mesteri vízfestménye. Külön ki kell emelnünk Benczur Gyula híres vásznát, a »Tejút«-at, amelyet a nagy mester halála előtti évben dolányi magányában festett.

Külön érdekessége van Iványi Grünwald Béla »Szénaboglyák« c. képének, amelyet annak idején Károlyi Mihály gróf vásárolt meg a Mücsarnok tálaltán és amely most a Károlyi-család leszármazottaitól került az aukció gyűjteményébe. Lotz, Markó, Deák, Ebner, Mednyánszky, Maquart, Jan van Del, Heyden, Brueghel, Caspar, Peter, Verbruggen képei mellett is kitűnik Munkácsy Mihály »Táj a várrommal« c. festménye, mely külön dísz ad a nagy magyar mester művészetének. Ugyancsak itt találjuk hatalmas fém és tempera kártyáját, »Krisztus Pilátus előtt« c. képének vázlatát, amelyet éppen a közel-múltban vásárolt meg a főváros a Székesfővárosi Képtár számára. Külön felkelti figyelmünket Mátyóki Ádámnak Beatrix Mária Anna szász királyi hercegnőről készült gyermekarcoképe, Mészöly Géza képe, Paál László ismert képe, az »Erdő széle«. A kiállításnak talán legérdekesebb darabja Parlaghy Vilma, Lwow hercegnő reprezentatív

Kossuth Lajos arcképe, amelyet a művésznő 1885-ben a turini magányában élő Kossuthról festett és amely alapul szolgált ahhoz a Történeti Arcképesarnok tulajdonában lévő Kossuth portréhoz, amely Kossuthot bár hasonló helyzetben, de balra fordulva ábrázolja.

KOSSUTH LAJOS NYILATKOZATA — PORTRÉJÁRÓL

Kossuth különben leveleiben többször megemlékezik erről a képről: »...szigorú szakértők remekműnek ismerték el és alkotóját csodálatraméltó művésznek nyilatkoztatták s igaz is, mert az a kép, mellyel öreg arcomat a vászonra varázsolták, nemcsak a megszólalásig hasonlít, hanem valóságos élőkép, melyen a homlok gondolkozik, a szemek diszkurálnak s az ajkak is némán beszélnek. Így mondják fiaim és így mondta nekem is a tükör, melyben én és a kép egymás mellett állottunk s

színté kételkedem, hogy melyik vagyok én...«

— írja egyik levelében a képről a magyar szabadság lánglelkű apostola.

Még egy híres magyar festményről kell megemlékeznünk: Székely Bertalan »Léda a hattyuval« című képéről, mely a nagy művész egyik főműve. A külföldiek közül még ki kell emelnünk Rembrandt tanítványának, Victors Jannak »Mulató társaság a szabadban« című képét, mely a holland művész legjellemzőbb festménye.

A kiállításon rendkívül gazdag anyaggal szerepel az ezüst-ötvösművészet is. Mint ritkaságot kell megemlíteni egy a XVII. századból. Besztercebányáról származó dus aranyozással díszített ezüstkupát, trébelt relifés köpennyel, frizalakban pókkal ékesítve, amely Albert Mihály kezemunkáját dicséri. Ugy szintén ritka műretek egy marosvásárhelyi

XVII. századbeli utazó-füszertartó, amely az Ernst-gyűjteményből származik. Találunk nagyszabású ötvösmunkákat is és szépségével elragad két ezüst empire kávéskanna cukortartóval.

Becses porcellánok, csiszolt üveg-tárgyak, ritkaművi órák, érmek töltik meg a vitrineket, míg a nagyterem falán egy színpompás, XV. Lajos korabeli finomrajzu gobelin vonja magára figyelmünket. Feltűnő, hogy a remekbekerült butorok mily olcsó áron vannak feltüntetve.

ALMÁSY-TELEKI ÉVA GRÓFNŐ NYILATKOZATA

Az aukció-kiállítás kapcsolataiban alkalmunk volt beszélgetést folytatni Almásy-Teleki Éva grófnővel, aki a közel jövőben fogja megrendezni Beogradban a jugoszláv-magyar kultúrcsere keretében a magyar festők reprezentatív kiállítását. A kiállítással kapcsolatban Almásy-Teleki Éva grófnő ezeket mondotta:

a Cvijeta Zuzorics termeiben. Az **szonnyeg képét állítom ki Beogradban**

— Huszonkét festőnek százhuszöt modern festőket mutatjuk be a jugoszláv fővárosban és ezen a reprezentatív kiállításon a mai magyar festőművészet keresztmetszetét kívánjuk bemutatni. A kiállítás fővédnökségét maga Öfensége Pavle herceg vállalta, míg a kiállítás védnökei Rasics budapesti jugoszláv követ, Bakách-Bessenyei György beográdi magyar követ, báró Láng Boldizsár lesznek. Az ő felkérésükre én rendezem meg a kiállítást, amely a magyar festők első ilyenarányu bemutatkozása lesz a jugoszláv fővárosban. A kiállítás április 25-én, csütörtökön nyílik meg ünnepélyes külsőségekkel.

Kováts Béla

Tízezer lélek megmentéséért

Az Adamovics-telepi árvizkárosultak segélyezésére befolyt adományok:

AZ ADOMÁNYGYŰJTŐK FIGYELMÉBE! Több oldalról hozzánk beérkezett érdeklődésre közöljük, hogy a Reggeli Ujság csak az olyan adományokat nyugtázza hirlaplilag, amely adományok a Reggeli Ujsághoz érkeztek be. Más adományok hirlaplai nyugtázása helyszüke miatt lehetetlen és könnyen félreértésekre vezetne. Eppen ezért a nem hozzánk befolyó adományok adakozóinak névsorát nem közöl-

Tegnap gyűjtésünk 349.594,25 din.

- Morvai István, Virág Kálmán, Falkenstein Károly, Janó Sándor, Fehér Sándor, Brezovszky Pál, Szekeres Bálint noviszádi dunai munkások 100
- Özv. Korossy Sándorné, Vrsac 100
- Vörös Marinka gyűjtése a szombori elemi iskola I. magyar osztályában 82
- Schäffer Lili, Karavuková 50
- Rács B. Sztipán kereskedő, Szombor 100
- Dobos József szabó, Sztara Kanizsa 100
- Kende József, Bela Crkva 100
- A 2. számú tanyai iskola gyűjtése, Bácsko Petrovoszeló 104
- Farkas József szücs, B. Palánka 100

Boruzs Erzsébet és Harnyas Veronka elemi iskolás lányok gyűjtése Bajsa:

- Boruzs Bözsike V. oszt. tanuló 10 dinár, Drenyoski Linka VI. oszt. tanuló 10, Mengyan Mihály 2, Eng Jakab 4, Kotman Mihály 10, Hronec Péter 4, Zsitnai Mihály 75 para, Rakk József 2 dinár, Tóth Mihály 2, Gyenez Pál 8, Szabó László 2, Bednarik Juliska V. oszt. tanuló 10, Szedmák Józsefné 2, Petrás Mihály 2, Karlovics Sándor 2, Valicsek Gusztáv 2, Nyemcsok Manci IV. oszt. tanuló 10, Sakál József 5 dinár.

Összesen: 87,75 din.

A SZIVÁCI MAGYARSÁG GYŰJTÉSE:

- Sziváci Magyar k. e. 200, Boeskovits István 200, Dénich József 100, Pap József 50, Skorutyák Károly 50, Csanádi Imre 50, Dr. Wacker Jakob 50, Skričov Elek 10, Schmidt István 10, Würtz Jakab 20, Imre Péter 50, Imre József 10, „Union” Min 100, Bozsán Sándor, 20, Pollmann János 30, Hunsinger Fülöp 10, Dundér Jakab 10, Kurtz Péter 10, Weis Fani 10, Stáriszváci község 100, Scherer Adam 5, Kunz malom 20, Schlarb Katarina 10, Müller Kristina 10, Groh Adam 20, Rausch Mihály 5, Vollweier Károly 10, Modrits József 4, Rotheimer János 5, Dr. Krämer Adam 100, Szántó Irén 20, Bratya Walter 100, Barthen Pál „Bata” 5, Mozer János 20, Ferenc Heinrich 10, Viola János 10, Szulcbach Dezső 5, Sauer János 20, Mozer István 10, Sümacher Pál 10, Gerner Ferenc 10, Modrits Antal 20, Pister Heinrich 20, Stock Béla 4, Göb Ferenc 40, Göb József 20, Kolenberger Ernő 20, Kaufmann Mátyás 40, Oppermann Lőrinc 15, Bürger Anton 10, Strikovity Adam 30, Strikovity József 10, Perna József 10, Perna Jakab 10, Vig János 10, Vig József 5, Saffhauer Ferenc 4, Straub Ferenc 30, Salai Imre 10, Sebök Antal 6, Suck Adam 5, Stieb János 10, Pstivák István 10, Apfel György 10, Schlegl János 10, Balog Gábor 20, Maucher Péter 20, Kratz Ferdinand 10, Stock Péter 10, Dietrich Henrik 5, Herget Heinrich 5, Hettesheimer Vilmos 10, Gerhardt Jakab 4, Weiland János 10, Schnur Fülöp 8, Wickert János 4, Hettesheimer Heinrich 3, Ger-

- hardt Fülöp 4, Hold H. 10, Lamb György 5, Vollweier Pál 5, Winterstein Jakab 2, Müller János 5, Wolff Péter 2, Zimmermann Abraham 5, Scherer Heinrich 2, Schanck Konrad 20, Hettesheimer Frigyes 10, Schuh Jakab 5, Reif Mihály 5, Hohl Heinrich 4, Durlas Fülöp 2, Schanck Adam 10, Weleker Heinrich 10, Wickert Károly 10, Hettesheimer Jakob 10, Bischof Károly 3, Bischof Joachim 5, Kuhn Konrad 10, Hettesheimer Ernő 3, Kappes Péter 4, Schanck Jakab 10, Zimmermann Heinrich 10, Hettesheimer Heinrich 10, Weiland Heinrich 6, Kern Péter 2, Schira Abraham 10, Szepl János 2, Pister Adam 10, Paul Fülöp 4, Hettesheimer Heinrich 4, Szepl János 10, Szabó János 10, Vollweier Frigyes 4, Teichmann Antal 5, Barvich Heinrich 10, Winterstein Fülöp 4, Vollweier Fülöp 5, Werner Johan 5, Schanck Heinrich 5, Dr. Stricker Péter 100, Cifra András 30, Laforsch János 5, Keck András 10, Ewinger Fülöp 5, Modrits testvérek 10, Kovács Péter 23, Schuh Károly 10, Hunsinger Kristijan 4, Ferenc János 20, Hettesheimer Kristijan 5, Merkl Fülöp 10, Gerhardt János 5, Weiland János 10, Müller Jakab 20, Vollweier János 6, Dietrich János 10, Weiland Frigyes 20, Hettesheimer Károly 10, Pappert János 5, Sorg Ida 10, Winterstein Károly 5, Keck Konrad 20, Müller Heinrich 5, Kuhn János 10, Bischof János 5, Hettesheimer Béla 3, Szorg Fülöp 10, Wickert Péter 5, Imhof Mátyás 5, Benhardt Heinrich 2, Túrján Fridrich 5, Drum Adam 5, Ewinger Jakab 5, Dietrich Johan 5, Dietrich Heinrich 5, Kuhn Heinrich 20, Deák Péter 20, Heilman Frigyes 4, Stieb Ferdinand 10, Hettesheimer Frigyes 10, Müller Heinrich 10, Túrján Georg 5, Mauer Péter 5, Kuhn András 5, Kuhn Géza 5, Staud Fülöp 5, Kuhn Fülöp 5, Túrján Jakab 5, özv. Kuhn Péterné 10, Müller Fülöp 5, Hettesheimer Heinrich református lelkész 200, Müller Emerich 5, Ruf János 5, Hettesheimer Filip 5, Jakobi Vilmos 10, Löwenberger Frigyes 5, Vollweier Valter 5, Wickert Johanné 10, Schultheis Fridrich 5, Merkl Károly 10, Groch Péter 10, Weiland Adam 20, Weiland Péter 20, Fodor Mihály 10, Müller Mária 10, Müller Fülöp 20, Ruszek János 20, Lederer Vilmos 20, Dr. Scheib Károly ügyvéd 200, Wanderer Pál 5, Spielvogel Marija 25, Schneider Zsuzsa 25, Eng Fülöp református lelkész 50, Bolz Fülöp 10, Zoni József 10, Horvát András 15, Klesz Géza 10, Kucsera Frigyes 10, Imhof János 5, Vollweier Heinrich 3, Dubinyi Antal 25, Past Lorenc 5, Müller János 10, Groh Fülöp 20, Pradi József 10, Winterstein Erzsébet 2, Dr. Ivaniševics Vinko 50, Wickert János 5, Ewinger Károly 5, Schuh János 10, Hedrich János 10, Rigo Nándor 10, Vollweier Bartolomeus 5, Ruszek Elisabetha 5, Past Mátyás 2, Stieb András 5, Wickert Fülöp 10, Vollweier Fülöp 5, Groch Fülöp 20, Jakobi Johan 5, Müller Konrad 10, Jeger Heinrich 5, Vollweier János 2, Hunsinger Péter 5, Kanzler Jakab 5, Vollweier Fülöp 5, Kuhn Fridrich 10, Schweitzer Jakab 5, Müller Jenő 5, Müller János 3, Vickert Jakab 5, Rechor Vilmos 5, Aulenbach János 5, Müller Frigyes 5, Müller Heinrich 5, Metzger Fülöp 5, Weiland Fülöp 5, Müller János 5, Hehl Fülöp 5, Stieb Konrad 4, Dietrich János 10, Stock Fülöp 2, Wanderer Pál, festőművész 10, Varga István 5, Jung János 5, Winterstein Péter 10, Csizmadia István 10, Pinterics Péter 5, Vicsék György 10, Cifra Lajos 10, Dér István 15, Drágyi János 2, Winterstein Béla 10, Tonesik Sándor 10, Balog Lajos 50, Pap József II. 10, Schuch Heinrich 10, Paluska Janos 20, Burgermeister Lorenc 20, Wieman Jakab 5, Grösser Adam 2, Pister Heinrich 10,

- Fárbás Gáspár 20, Dér Mihály 10, Doma Sándor 50, Csizmadia Benus 200, Király János 10, Krajcsir András 5, Molnár István ház szám 97 15, Farkas János 10, Csizmadia Béla 20, Skorutyák Antal 30, Stockbauer Kálmáné 30, Vicsék Sándor 20, Molnár István 10, Cifra Péter 10, Lavró András 10, Dubinyi Antal 10, Zoni István 20, Krajcsir Adam 20, Drobnik András 20, Onesák Mihály 20, Farkas József 10, Király József fia János 10, Krajcsir József 10, Bacsó Lajos vendéglőből kártya pénz 20, Bacsó Lajos vendéglős 50, Balog Jánosné 50, Löbl István 50, Vanyur István 25, özv. Vanyur Antalné 25, Polák Ervin 100, Ifj. Skorutyák Karcsi mozi pénze 10.

Összesen: 5000.— din.

MOKUS IMRE (BÉLI MANASZTIR) GYŰJTÉSE:

- Balog József 5, Balogh Eugen 5, Eberhardt Feri 2, M. Saaghy Viktor 50, Karácsonyi F. 10, Molnár András 10, Vujics gyógyszerész 5, Schatzl 10, Delseci kereskedő 5, Farkas János és neje 20, Schrenz kereskedő 5, Nagy Ljudevit 5, Cenár Josip 10, Kesler Albert 5, Bertran Martin 20, Josip Pole ml. 20, Hoffmann A. 5, Baló József 10, Radics Mihály 10, Faber Franjo 10, Jordán Anton 20, Ginober 20, Mand Emil 5, Szalonna Adam pék 20, Margit Ferenc és neje 30, Szalai Vendel 19 Nándor Pál 40, Jávorszéky 5.

Összesen: 372.— din.

SZŐLLŐSI ISTVÁN (KATY) GYŰJTÉSE:

- Viczko András 20, Szőlősi István 34, Major Sándor 20, Majoros János 10, Szekeres Misi 30, Uri Ferenc 20, Uri Mátyás 10, Berefka József 5, Uri Antal 10, Klebecskó Géza 5, Szabó Ferenc 2, Uri Pál 25, Nagy Ferenc 3, Kucsma Antal 2, Buda József 25, Oláh Mihály 8, Takács Ferenc 10, özv. Markovicsné 5, Kiss Péter 10, Gombár Ferenc 5, Toma Őrszi 2, Szkotovics József 10, Gulyás János 2, Csupka János 2, Kovács János 10, Kovács István 10, Cziezer Ferenc 3, Osenak István 2.

Összesen: 300.— din.

Április 22-én összesen 356.190.— din.

TERMÉSZETBENI ADOMÁNYOK:

- Dukay István Beograd: 10 darab különféle ruhanemű.
- Grábony Gyula Kula: egy csomag különféle ruhanemű.
- Vlah Mancika Noviszád: 1 télikabát, ruha és fehérenemű.
- Szenderlits Antalné Noviszád: gyermekruhanemű.
- Dr. Szalontay Zoltánné Noviszád: 3 pár cipő és ruhanemű.
- Knorr Olga Noviszád: különféle ruhanemű.
- Ratai Dezső gyógyszerész és neje Apatin: egy láda különféle ruhanemű.
- Móricz Istvánné Noviszád: 3 drb alsónadrág, 2 női ing., 2 gyermekruha, 2 pár gy. harisnya, 1 pár gy. keztyű, 2 gy. ing 3 fejkötő, 1 polyakötő, 1 pár gy. cipő.
- Pap Egon Gyula kárpitos Noviszád: 1 pizsama, 4 pár harisnya, 2 kis fiúöltöny, 4 nadrág, 1 kis ruha, 1 kis kabát, 1 kis blúz, 1 kis pullover, 1 női blúz.
- Malesics Ida Noviszád: különféle ruhanemű.
- Kampf Frigyes Noviszád: különféle ruhanemű.
- Klier Károly Noviszád: különféle ruhanemű.
- Demmer Györgyné Noviszád: különféle gyermekruhanemű.
- Milics Zsuzsika Noviszád: különböző gyermekruhanemű.
- Siha Erna Noviszád: különböző gyermekruhanemű.
- H. Szalay Ilma Csib: füstölt hus és különféle ruhanemű.
- Bodi László Noviszád: 2 pár kis cipő.
- Özv. Székely Sándorné Noviszád: különféle női ruhanemű.

* Lapzárta után adakozók névsorát holnap számunkban közöljük.

Fehér az üveg,
de rózsaszín a világ,
Hogyha PENTA balzsam
irral bekeni magát!

Apoteka ZMIJA
SOMBOR
Mr. SAMARJAY BELA

Ára ötszögletes üvegben,
patikákban, üzletekben
14— dinár

ÜZENETEK

(Ebben a rovatban díjtalanul közöljük az árvizkárosultak kívánságait, üzeneteit s általában az árvizvel kapcsolatos magántermészetű híreket.)

Árvizkárosult fiatalember pénzbeszedői irodaszolgái, vagy hasonló állást vállalna. Esetleg csak délutáni munkát is elfogad. Címe megtudható a szerkesztőségben.

Kurin József 27 éves villanyszerelő, árvizkárosult munkát keres. Védőkre is elmenne.

Zsivojnovics drogériatulajdonos a karlovcei ut közleiben levő öt hold földjét kiadja árvizkárosult családnak felesbe. Jelentkezni a Zsivojnovics drogériában.

Jelentkezzenek a szerkesztőségben a következők, level érkezett részükre: Kulkász Mihály, Szabó Erzsébet, Mikaljevics Mária és Tóth János.

Klémann Annának levele van szerkesztőségünkben. A levelet Vörös Ferenc írta és közli benne, hogy Gyurika és Ferike fiuk igen jól érzik magukat, állandóan együtt vannak. Kéri, hogy írjanak Vörös Ferenc címre Bácska Topola, Dalmatinszka 15.

A Bácspetrovoszelóra kihelyezett gyerekek nagyon jól vannak. Sokan közülük az első áldozásra készülnek. A vendéglátók üzenik a szülőknek, hogy látogassanak el május 2-án Petrovoszelóra, az első áldozás szép ünnepeére.

Szauszmann János árvizkárosult szabó részére 100 dinárt küldött szerkesztőségünkbe Nyemcsok Mihály Bajsáról. Az összeg bármikor átvehető.

Kozma Lukács árvizkárosult géplakatosat keresi édesapja Kozma András Szuboticáról. Kozma Lukács valamelyik noviszádi gyárban dolgozik, jelentkezék szerkesztőségünkben.

A Sztaramoravicára kihelyezett gyerekekről készült csoportkép kirakatkunkban megtekinthető. A szülők egy-egy képet kapnak ajándéba szerkesztőségunktől, kérjük jelentkezzenek nálunk.

Árvizkárosult kőműves házmesteri vagy hasonló állást keres. Felisége kitűnő zakácsnő. Együtt vagy külön-külön is vállalnak munkát. Címük: Njegoseva 15.

Özvegy Pekó Julia a végálomásnál elvesztett egy progress-ládát két fiókkal, melyek teli voltak himzőanyaggal. Kéri a becsületes megtalálót, hogy jutalom ellenében adja le ideiglenes lakásán: Noviszád, Kr. Petra II. ucca 35.

Papp Erzsébet árvizkárosult jelentkezék a szerkesztőségünkben, szalmazsák és takaró van a részére.

Nagy Ius, aki jelenleg Rumenkán (Piroson) tartózkodik, mielőbb jelentkezék Pilcz Lajosné-nál.

Árvizkárosult asztalosinas jelentkezék a szerkesztőségünkben, munka van részére.

Cvetkovics miniszterelnök Nisből Beogradba repült

Nisből jelentik: Cvetkovics Dragisa miniszterelnök tegnap délelőtt tíz óra körül Nisből Beogradba repült.

Anisi repülőterén a miniszterelnök-től Kraszojevic moravai ban, Zsvikovics Dragi városelnök és Hadzsi-Gyorgyevics Nika vettek búcsút.

A miniszterelnök nisi tartózkodása alatt Nisen kívül Alekszinacot is meglátogatta, ahol politikai híveivel volt megbeszélése. Nisben politikai tárgyalásokon kívül gazdasági természetű megbeszéléseket is folytatott. Vasárnap este a nisi színházban megnézte Nusics Branislav »Dr« című komédiáját.

Tolvajlás, verekedés és csalás a noviszádi törvényszék előtt

A noviszádi törvényszéken több ügyben tartott tárgyalást Hadzsi-Kosztics Koszta büntetőbíró hármastanácsa.

Gyurgyev Marija szrbobráni háztartásbeli azzal vádolták, hogy a múlt év november 14-én alkulcesal kinyitotta Dungyerszki Milán pekuzetét és

5 kiló lisztet lopott.

A tárgyaláson Gyurgyev visszautasította a vádat. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után bizonyítékok hiányában felmentette Gyurgyev Mariját a vád és következményei alól.

Hajduk Vlada és Nagyfej Vlada gyurgyevói földművesek 1939 december 19-én Erdélyi János raktárából elloptak 53 kiló tisztított kenővert. A tárgyaláson a vádlottak beismerésben voltak. A tanuvallomások és perbeszédük után a bíróság az enyhítő körülményekre való tekintettel jogerősen

1-1 havi fogházra ítélte Hajdukékat.

Miskovics Milán noviszádi piaci árus verekedés miatt került a vádlottak padjára. Miskovicsnak volt bizonyos elszámolási ügye Bozsín Szávkával, akivel sehogyse tudott megegyezésre jutni. A múlt év október 27-én Miskovics Veteriken találkozott Bozsín Szávkával, aki ez alkalommal olyan kihívóan viselkedett, hogy Miskovics

két rántott és súlyosan megsebesítette.

A tárgyaláson a vádlott ittasságával és erős felindulással védekezett. A bíróság kihallgatta a sértettet, aki súlyosan terhelő vallomást tett. Szviresevics Milos államügyész vádbeszéde és Reich Magda ügyvédnövédszéde után a bíróság bűnösnek nyilvánította Miskovicsot és a súlyosító körülményekre való tekintettel

öthavi szigorított fogházra ítélte.

Szpájics Sztjeván sztáribecsei földművest csalás és okirathamisítás vádjával illette az államügyészség. Szpájics, a vádirat szerint, egy 2476 kilós buzaszállítmány vevényét 1931-ről 1938-ra igazította ki s a hamisítványt értékesíteni is akarta. A tárgyaláson bebizonyult, hogy csak csalási kísérlet történt, mire a bíróság csak a vádpontban nyilvánította bűnösnek Szpájicsot és egyhavi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

A Kralya Alekszandra csatorna partjáról két hordozható szivattyút a noviszádi Adamovics-telepre lehet vinni

A „podbarán“ levő víz kiszivattyuzására elég az állandó beépített szivattyú

A Kralya Alekszandra csatorna gátjának áttörése után a város a csökkenő aradalomtól és a pancsevói ármentesítő társulattól hordozható szivattyúkat kért. Mindkét szivattyú azóta állandóan szivattyuzza az ugynevezett »podbara« részről a vizet. Itt azonban már alig van víz, a házak teljesen vízmentesek és csak kertek és üres telkek allanak víz alatt.

Az itt levő víz elszivattyuzására untig elegendő a selyemgyárnál levő állandó szivattyú. A másik két szivattyút, amelyek közül az egyik percenként 15.000 liter, a másik pedig nyolcezer liter vizet szivattyuz, a telepen lehetne és kellene üzembe helyezni.

Az Adamovics-telep mélyebben fekvő részéről a víz elszivattyuzása meg lehetően lassan halad és ha nagyobb szivattyút helyeznének el ott, az sok tekintetben meggyorsítaná a telep teljes vízmentesítést.

A kisebb szivattyút pedig a Deltelarán kellene üzembe állítani. Itt egyes helyeken olyan nagy erővel tör elő a talajvíz, hogy néhány ház már összedőlt, több pedig, oly súlyosan megrongálódott, hogy minden percben összedőlhet.

A város kötelessége gondoskodni a házak biztonságáról, ami annál könnyebben megtörténhet, mert a csatorna mentén feleslegessé vált két szivattyút erre a célra lehet felhasználni.

A telepi lakosok közül azok, akiknek háza már nincsen vízben, lassanként visszaköltöznek, sőt már hozzá is fogtak a romok eltakarításához, hogy emint lehetségessé váljék megkezdésük az építést. A város megengedi azoknak a visszaköltözését, akiknek háza szárazon van, mert ezáltal is könnyíteni akar az árvizkárosultak helyzetén.

Petrovgrádon ötmillió dinár kárt okozott az árvíz

Segélyt, kölcsönt és az árvédő munkálatok megkezdését kívánják a petrovgrádi háztulajdonosok

Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi Háztulajdonosok egyesülete vasárnap délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen főleg az árvízszújtotta háztulajdonok ügyével foglalkoztak. A közgyűlésen nagy számban jelentek meg a háztulajdonosok, különösen azok, akik az árvíz következtében súlyos kárt szenvedtek.

A Centrál szállóban megtartott közgyűlést Moljac Milivoj gyógy-szerész, egyesületi elnök nyitotta meg. Kifejtette, hogy a közgyűlés formai részének letárgyalása után sor kerül az árvizkárosultak ügyének megvitatására, mert az egyesületnek az a célja, hogy illetékes helyen

kiküzdjön minden lehető támogatást a károsult háztulajdonosok részére

tekintet nélkül arra, hogy tagjai-e az egyesületnek vagy sem. Megemlítette, hogy az egyesület nem hivatalos elbírálni, történtek-e mulasztások az árvízvédelem körül vagy sem és a tagok sem azért jöttek össze, hogy vádoljanak, hanem hogy megtalálják annak a módját, hogyan lehet a károkat helyrehozni. A továbbiak során az elnök megemlítette, hogy a város két millió dináros kölcsönt vett fel a munkástörszédétől a munkáslakások építése céljaira, tehát ha házhoz segíti azokat, akiknek a maguk erejéből nem volt házuk, indokolt, hogy minden támogatást megadjon azoknak, akiknek házuk volt, de az árvíz elvitte.

A jelentések felolvasása következett ezután, majd Sztanojlovics Alekszandar nyugalmazott kamarai főtitkár beszámolt az árvíz pusztításáról, az adatok alapján, amiket a károsult háztulajdonosoktól az egyesület összegyűjtött. Ezek szerint a víz mintegy 400 házat árasztott el Petrovgrádon, ezek közül

60 ház teljesen rombadólt,

34 ház részben dőlt össze, 78 házból a közfalak omlottak be, a többi házból pedig kisebb károkat okozott

az árvíz. Hozzávetőleges becslés szerint a lakóházakban okozott kár 4 millió 665.000 dinár. Ebből a teljesen összedőlt házak tulajdonosait ért kár 2 millió 289.000 dinár, a részben összedőlt házakban esett kár 1 millió 52.000 dinár, a többi kevésbé megrongált házakon esett kár pedig 1 millió 324.000 dinár. Ha mindehhez hozzávesszük az önkormányzati épületekben okozott kárt, amit nem jelentettek be a háztulajdonosok egyesületében valamint az árvízvédelemhez felhasznált zsákok, faanyag és munkaerő értékét,

az árvíz mintegy 5 millió dináros kárt okozott Petrovgrádon.

A beszámoló után a közgyűlés elé határozati javaslatot terjesztettek, amelyben kéri a városelnököt, hogy

1. A kormánynál egy millió dináros segélyt járjon ki az olyan háztulajdonosok támogatására, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy rombadólt házaikat újra felépítsék, sem hogy az erre a célra folyósítandó kölcsönt törlesszék, mert öregek, munkaképtelenek, özvegyasszonyok, akik a mindennapi ellátáshoz szükséges összeget sem keresik meg.

2. A pénzügyminiszter és Beslics Nikola közlekedésügyi miniszter közvetítésével szerezzen 2-3 millió dináros 4 százalékos kamatozása hosszulejáratu kölcsönt az állami Jelzálogbanktól, postatakarékpénztártól vagy más állami pénztárból az árvizkárosult háztulajdonosok számára, akik a kölcsönből ujjáépítenék házaikat.

3. Az összes árvizkárosultakat, akik segélyért folyamodnak, részletsékek pénzbeli vagy természetbeni segélyben.

4. A segély és a kölcsön folyósítását bizottságilag végezzék, amelyben bizottságnak helyet a Háztulajdonosok egyesületének kiküldötte, valamint egy építész és egy közművesmester részére, hogy a kárbecslés minél pontosabb legyen.

5. Dolgoztasson ki egységes háztu-

pusra terveket a város mélyebben fekvő részei számára, amelyeket áradás veszélye fenyeget. Rendeljék el, hogy a város ezen részeiben a házak alapjait téglából és betonból építsék legalább fél méternyire magasabban az eddig észlelt legmagasabb vízállás felett. A terveket a város bocsássa ingyen az építetők rendelkezésére.

6. Szerezzen be közvetlenül a nagy cégektől építőanyagot és járjon ki szállítási kedvezményeket a kormánytól, az építési anyagot pedig hosszulejáratu kölcsön formájában kedvezményes áron bocsássa az árvizkárosultak rendelkezésére.

7. Haladéktalanul kezdjék meg a Bega mindkét oldalán a töltések kiépítését, különösen azokon a részekben, amelyeket most is a leginkább fenyegetett az ár éspedig a Zárda épületétől a Steinitzer cégig és a Dragan gyártól a vásártéri csónak-átjáróig. Erre a célra az építészeti-ügyi minisztériumtól kell megfelelő összeget igényelni a hajózási objektumok után beszedett illetékekből eredő állami jövedelemből.

A határozati javaslat másik részében kéri a pénzügyminisztert, hogy

1. A háztulajdonosoknak, akiknek háza összedőlt, töröljék az idei házáradót és a hátralékot.

2. A háztulajdonosoknak, akik a rombadólt házaikat ujjáépítik, bizottságnak házadókedvezményt az építési kölcsön letörlesztéséig vagy 15 évig, akiknek pedig részben rongálódott meg a házuk az árvíz következtében adjanak a kár nagyságához arányitva 1-3 évi házadómentességet.

A határozatot Lallier Kornél felhívására után egyhangulag elfogadták és ezzel a közgyűlés végetért.

Hajsza a betörő után

Veszedelemes tolvaj került a noviszádi rendőrség kezére

Rendkívül veszedelemes betörőt fogott a noviszádi rendőrség.

Harcgőz József, az Ilija Ognjanovic ucca 8 számú ház felügyelője este észrevette, hogy

gyanus külsejű ismeretlen férfi akar beosonni a ház egyik lakásába. Azonnal látta, hogy tolvajjal van dolga és felszólította, hogy álljon meg. Az ismeretlen azonban futásnak eredt. Harcngőz utána szaladt az uccára és rendőrt kiáltott. Nagy hajsza indult, amely azzal végződött, hogy a rendőrség az ismeretlent elfogta. Kihallgatása alkalmával megállapították, hogy

Obrenovics Vladimir a neve, gép-koesimechanikus, bélimanasztári születésű.

Beismerte, hogy lopási szándékkal hatolt be az Ilija Ognjanovics ucca 8 számú házba. Emondta azt is, hogy az utóbbi időben Noviszádon több lopást és betörést követett el.

Lakásán házkutatást tartottak és a lopott holmik nagy raktárára bukkantak. A következő tárgyakat találták: Carin Joszip nyugdíjastól lopott két bőrönd, hat nadrág, hét férfikabát, két fűrdőruha, egy tulaezüst óra és egy zsák füstölthús. Sztarcesics Etu háztartásbelitől lopott tárgyak: Férfikabát, terítők, sálak, függönyök és cipők. Kun Margit háztartásbelitől lopott tárgyak: Egy ezüstlánc, egy drágakőutántzat, gyűrű, saktábla és egy pár koresolya. Pilischer József nyomdástól lopott két férfing és végül Bliz Emilől lopott díszek és játékszerek.

Valamennyi lopott tárgyat visszaadták a tulajdonosoknak. Obrenovicsot a vizsgálat befejezése után átadják a bíróságnak.

SZINHÁZ-FILM

Ötszáz hanglemezen megörökítik a magyar népi kultúra kincseit

Ortutay Gyula beszámol a rádió népmese, dal és néprajzi hanglemezek gyűjtéséről

Kitünően sikerült Adán a gyermekelőadás. Az adai elemi népis-kolák növendékei szombaton a Centrál-kávéházban gyermekelőadást rendeztek. Az előadáson Szécsényi János tanító harmadik osztályos növendékei nagy tetszéssel színre hozták a »Varázs gyűrűt«. Közreműködtek: Török Máté, Balogh János, Sipos Pál, Lajkó Péter, Tüskei Ferenc, Simon László, Tóth Erzsé, Kelemen Klára, Gyetvai Ilona és Prágai Manci. Jéts Antáné második osztályos növendékei meglepetésként a »Testvér szeretetet«. Kitént Tajti Sándor, Pracsko János és Balassa Ponka. Nagy sikert aratott az Álom az erdőben c. jelenet, amit Kovács Ferenc növendékei Kaszás Irénke, Szűgyi Franci, Patús Eta, Fehér Ábel Erzsé, Forgó Boris, Uller Katica és Törteli Marinka alakított. Az ötödik osztály a Piaci eseményt adta elő: Tóth Margit, Virág Mária, Marics Ivanka, Miklós Margit, Kovács Magda, Hallgasev Dragomir, Piszarevics Miroslava, Nasztaszics Szvetozár, Blajer Sándor, Benkovics Magda, Gacsics Sztójan, Ninesics Olga, Huszágy Dezso, Schulov Velinka és Gulics Antal. Ezenkívül szavaló kórus, szavalatok és énekszámok töltötték ki a szórakoztató előadást. Végeztül Aksin Brankó iskolaigazgató meleg szavakkal megköszönte a nagy érdeklődést. Az előadás tiszta jövedelmét a kirándulási alap javára fordítják.

Megkezdődtek az énekórák a Daloskörben. A Polgári Magyar Daloskörismét megkezdte az énekórákat. Az első énekóra ma kedden este lesz. Amelyre az énekeseket megjelenését kéri az énekes bizottság elnöke.

Erről a kérdésről nem tudok határozottan nyilatkozni. A bárónét csak egyszer volt alkalmam megvizsgálni. Igaz, az ön kívánságára előkészületet tettem a Rókusba való beszállítására, de nem az elmebeteg osztályban, hanem egy megfigyelő szobában akartam elhelyezni, hogy végleges ítéletet mondhassak állapotáról; pár nap múlva minden valószínűség szerint elbocsátottuk volna... 5. A boncolás alkalmával sem lehetett a báróné örültségét megállapítani, mert a golyó a koponya felső részét szétmorzsolta s az agyvelőt kilöcsentotta. Végeredményben tehát kénytelen vagyok elfogadni annak a három kollégának a határozott véleménynyilvánítását, akik a végrendelethez csatolt jegyzőkönyvet aláírták s akiknek szakértelmét magam is tanúsíthatom.

Ez a nyilatkozat megadta a bárónak a kegyelmezőfést. Elvesztette minden önuralmát és szinte élettelenül hanyatlott székébe, hogy közömbös látója és hallója legyen a további törtérendőknek.

Az akaratgyöngye, szerény asszony, akit ő: mindig lekicsinyelt, borzalmasan keresztlhuzta a számításait és aláírásával minden tervét meghíusította.

A bíróság jegyzőkönyvbe foglalta a történeteket, ami hosszabb ideig tartott.

Ezalatt Lámpássy ügyvéd föl és alá járkált a teremben, nyugodtan cigarettázva, a többi jelen voltak pedig elhagyták a termet.

A báró alig hallotta a távozók bucsuüdvözlését, de fölfigyelt, amikor

(Budapest, április.) — Ünneplőbe öltözött somogyi gazdák és asszonyok álltak két esztendő óta egy-egy délután a mikrofon előtt és Bartók Béla, Kodály Zoltán és Lajtha László vezetésével huszonhat dalt énekeltek négy hanglemeze. Ez volt a csirája annak a sokégy gyűjtési munkának, amely ettől kezdve Kozma Miklósnak, a rádió elnök-igazgatójának elhatározásából megindult és lehetővé tette, hogy népi kultúránkat maradványon és híven megörökítsük.

A rádió széleskörű munkaprogram megvalósításával bizta meg dr. Ortutay Gyulát, akinek a munkája rövid múltfélv alatt egyedülálló értékes hangfelvételgyűjteményt eredményezett.

Ma már többszáz hanglemez van a rádió muzeumában.

amelyekről a hamistalan népi kultúra kincseit szólnak a tudós nyelvészek, a szórakoztató hallgatóhoz, vagy a tanulmányokkal foglalkozó diákok egyaránt.

A NÉPKÖLTÉSZEK GYŰJTEMÉNYEI

Ortutay Gyula az utóbbi munkái beszámoló a Reggeli Újság olvasóinak.

— A magyar múlt régebbi századaiban is többen kísérletet tettek a népköltészet összegyűjtésére. A XVIII. században Révay, a nagy nyelvész, Ráth István, majd Csekonay, Faludy, Pálczy-Horváth és Dugonics András gyűjtötték a népköltészet remekét. Ezek a gyűjtesek azonban még nem

tudták kellően elválasztani a népi alkotásokat a saját irodalmi próbálkozásaiktól. Ugyanez a hiba jellemzi a XIX. század hatvanas éveinek gyűjteményeit: az Erdélyi Jánosot, sőt a Krizsáét is.

— Meg a leghívebb leírás se volt mása a valóságnak és nem mutatja a népi balláda, mese, szokás leggazabb vonásait. Ma már kétségtelen, hogy irasos irodalmunk eszközei elegendenek a népi szájhagyományok teljességének megörökítésére.

— Magyar tudós fedezte fel Edison akkoriban még kezdetleges találmányának folklorisztikus jelentőségét.

Vikár Béla 1896-ban kezdte fonográfhangereket venni a magyar népdalokat.

Jóval később, 1905-ben, indult el Vikár nyomán Bartók Béla és Kodály Zoltán a fonográfú első népköltészeti útjáról, amellyel

megvetették az alapját a komoly magyar zene-folklor tudományának.

Fonográfhangereket megmentették a magyar népdal értékes anyagát, nem egyizben talán pótohatatlan kincseit.

MAGYAR NÉPSZOKÁSOK HANGLEMEZEKEN

— Ezután következett a magyar rádió hanglemezgyűjtése.

— Kozma Miklós kezdeményezésére a rádió mind technikai, mind anyagi vonatkozásban igen jelentős áldozatokat vállalt magára e munkával kap-

csolatosan. Az előzetes kutatásokat népzenei vonatkozásban a Néprajzi Múzeum fiatal kutatói: Volly István, Balla Péter, Veres Sándor végezték Bartucz Lajos irányításával. Ebből Bartók Béla, Kodály Zoltán és Lajtha László kiválogatták a lemeze kerü-lő anyagot. A népmese az én feladatom.

Nyelvészek ellenőrzik a hanglemez anyagának szövegét a hűség szempontjából.

— Az anyag maga páratlanul érdekes. A gyerekjátékokat tartalmazó lemezekben szövegnél-szebb játékok vannak, köztük az igen ritka bölcöske-játék.

Néhány ritka régi játékot karádi és törölköppányi öregasszonyok énekeltek lemeze.

Nyolc sirató-dallamunk általános etnológiai szempontból is becses. A nyitra-megyei zoborvölgyi dallamfelvételek között egy lakodalomnak törvényszerű sorrendben meghatározott egész dallamanyagát felvettük. A felsőmagyar-oroszói felvételek közt

szentivántúzi énekeket, balázs-járást, farsangjárást, a villőzés és kiszababu üzésének dallamait és szokásait is megörökítettük.

Harminc lemezen tizenkét mese van. Az öreg Fudtes Mihály hatvannégy perces meséje csak tizenegy lemezen fért el.

— Felvételi területünk az egész ország. A régi Magyarország egész területéről folytatók gyűjtést.

sőt a századok óta kivándorolt csángók egyik etnikai csoportjáról is vettünk hanglemezeke dallamokat és meséket.

Több évre szóló munkatervünk szerint valamennyi magyar táj ma még élő népi hagyományait és a magyar tájnyelvek anyagát megörökítjük ötszáz lemezen.

Ezzel néprajzi hanglemezgyűjteményünk etnológiai teljesség és számszerűség tekintetében is Európa példaadó népköltési gyűjteménye lesz.

Hóry László

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

(28)

doktor Brandis hozzálépett s halkán így suttogott a fülebe:

— Na most kvittek vagyunk, báró ur! Szentelenségét kamatoskamatokkal visszafizettem.

A báró fölemelkedett székéből, kezei önkéntelenül kinyultak a doktor felé, hogy megragadják a nyakánál fogva és megfojtsák. De még idejében észrevette magát, megfekte indulatait s könnyedén meghajtotta magát a doktor előtt, mint ha az udvarias bucsut vett volna tőle.

Amikor Brandis doktor a termet elhagyta, ördögi kifejezés ült ki a báró ajkaira s a doktor összerázkódott volna, ha meghallja azt a banditaelszántságot, amellyel a báró maga elé dörmögte:

— Megállj csak, találkoznék mi még s akkor úgy fogok elbánni veled, hogy soha többé nem tudod visszafizetni a kölcsönt!

Mikor a bírósági jegyzőkönyv elkészült, az elnök kihirdette a határozatot, mely szerint a végrendeletet érvényesnek ismerték el, dr. Lámpássy lett a hagyatéki végrehajtó,

és vagyonkezelő s ebbe a hivatalába rögtön be is vezették.

Néhány perc múlva a báró és az ügyvéd egyedül állottak szemközt a teremben.

— Báró ur, — szól az ügyvéd rövid hallgatás után — reám nézve ez époly kellemetlen, mint önre nézve, hogy ebből az ügyletből kifolyólag érintkeznünk kell egymással. Kívánatos volna, ha minél simábban menne végbe ez a kelletlen érintkezés.

A báró már teljesen visszanyerte önuralmát s gúnyosan mondta most az ügyvédnek:

— Ön téved, uram. Nekem semmi okom sincs, hogy önnel a haragomat éreztesssem. Ön eszköz s én csak a velem egyenrangúakkal szoktam tengelyt akasztani.

Az ügyvéd vállat vont.

— Mégis egy kissé le kell ereszkednie hozzám, tisztelt báró ur. Ugy kell tekintenie engem, mint ennek a háznak az urát és számot kell adnia mindeneől, ami a báróné vagyonát érdekli.

— Megbolondult?

— Oh nem, kedves báró, nagyon is eszemen vagyok. Láthatja ezt abból a biztosságból is, amellyel az ön számításait keresztlhuztam.

A báró az ügyvédhez ugrott és rettető hangon ráordított.

— Mit tud tenni ön, ha én most lelövöm, mint a kutyát?

Lámpássy hidegvérrel felelt:

— Ezuttal nagyon drága lesz a pisztolylövés!

— »Ezuttal?« Mit ért ön ezalatt?

— kérdezte visszahökkenve a báró.

— No csak úgy általánosságban mondtam, — vetette oda az ügyvéd.

— De hiszen, ha én félóra alatt teljes épségben el nem hagyom ezt a palotát, embereim egyike, aki lent sétál a ház előtt, a rendőrségre siet és bejelenti, hogy engem itt meggyilkoltak. No csak úgy példaképpen, báró ur!

E szavakkal Lámpássy az egyik ablakhoz hívta a bárót s lemutatott egy kis pupos emberkére, aki a szemközt oldalon lapulva állt és szemét a palotabéjáratra függesztette.

A báró utálattal nézte a kis pupos megfigyelőt.

Az ügyvéd kinyitotta az ablakot s leintett a kis szörnnyetegnek, aki barátságos arcintással viszonzta az üdvözlést.

— Nos, látja a báró ur, hogy minden eshetőségre fölkészültem. Azért jó lesz, ha kölcsönösen udvariasak leszünk: egymás iránt, már csak azért is, mert ellenkező esetben kénytelen volnék megvonni öntől azt a kedvezményt, hogy itt lakhasson a palotában, amely a báróné tulajdona!

A báró növekvő csodálkozással

SPORT

Futball-eredmények

(Tegnap 2. kiadásunkból)

Noviszádi alszövetség: Noviszádon: NAK—Gragyanszki 7:1, Radnicski—Szloga 0:0, Sabácon ZsSK—Mácsva 3:0, Beocsinban Cement—Isztra 5:3.

Szubotici alszövetség: Szentán Jugoszlóvén — topo'ái JAK 1:0, Sztáribecsen Gragyanszki—Odzsaci SC 0:0, Novivrbáson Dulcisz—Szlávia 6:0 és Crvenkai SK—Gragyanszki 3:2, Bajmokon BAK—Szombori AK 5:0, Kulán VSC—Hajduk 5:1, Adán Adai SK—Radnicski 4:0.

Petrovgrádi alszövetség: Petrovgrádon ZsAK (Kikindai)—Borac 2:1, Jugoszlávia (Jabuka)—ZsSK 2:1.

Szerb liga: Beográdban: Vojvodina—Jugoszlávia 1:0, Szarajevóban Szlávia—BSK 3:2, Zemunban BASzK—Zemun SK 2:1, Szkoplyében Gragyanszki—Jedinstvo 3:1, Szuboticián ZsAK—Bata SK 1:0.

Magyar Nemzeti Bajnokság: Ferencváros—Kispest 5:1, Törekvés—Elektromos 1:0, Haladás—Ujpest 1:1, Szeged FC—Gamma 3:3, Szolnok—Taxisok 1:1, Kassa—Bocskai 4:1.

Válogatott mérkőzések: Bernben Horvátország—Svájc 1:0, Amszterdamban Hollandia—Belgium 4:2.

Románia: Vénusz—UDR Resica 0:0, Studentesc—Carpati 0:0, Victoria—Juventus 1:0, Aradi MTE—Tricolor 3:1, Temesvári MAC—Gloria 4:3, Ripensia—Rapid 1:1.

Németország: Admira — Rapid 2:1, Vienna—Fiat 5:4.

Olaszország: Juventus—Bologna 1:0, Venezia—Novara 3:1, Napoli—Lazio 1:1, Milano—Liguria 2:0, Ambrosiana—Genova 2:1, Roma—Fiorentina 0:0, Triestina—Torino 2:2, Modena—Bari 3:0. Az élcsoporthoz sorrendje: 1. Ambrosiana, 2. Bologna, 3. Genova, 4. Juventus, 5. Lazio, 6. Torino.

««(IIII)»»»

Hogy áll a bajnokság?

NOVISZÁDI ALSZÖVETSÉG

1. ZsSK	10	8	1	1	51:13	17
2. Mácsva	11	6	0	5	27:17	12
3. Isztra	9	6	0	3	19:16	12
4. Gragyanszki	9	5	2	2	21:27	12
5. NAK	9	4	1	4	23:24	9
6. Cement	11	3	1	1	17:25	7
7. Radnicski	9	2	3	4	10:25	7
8. PSK—Szloga	10	0	2	8	7:29	2

SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG

Videki első osztály

1. Dulcisz	19	13	2	4	52:30	28
2. Jugoszlóvén	17	11	3	3	56:21	25
3. OSC	18	11	3	4	43:28	25
4. JAK	18	10	3	5	40:25	23
5. Gragyanszki	17	9	3	5	38:26	21
6. Szlávia	18	7	4	7	29:23	18
7. Szentán AK	15	6	4	5	24:29	18
8. Apatin SK	18	4	4	10	22:39	12
9. Bezdáni SE	17	5	1	11	41:48	11
10. JSK	16	2	2	12	12:47	6
11. Sport	17	2	1	14	10:56	5

SZERB LIGA

1. BSK	17	14	1	2	76:17	29
2. Jugoszlávia	17	9	5	3	51:17	23
3. Szlávia	17	10	2	5	46:27	22
4. Vojvodina	17	8	5	4	35:31	21
5. Gragyanszki	17	9	1	7	30:33	19
6. BATA SK	17	6	4	7	31:36	18
7. Jedinstvo	17	7	2	8	31:39	16
8. Zsak	17	5	0	12	19:60	10
9. BASK	17	2	5	10	18:34	9
10. Zemun SK	17	1	3	13	17:59	5

MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG

1. Hungária	20	14	3	3	55:23	31
2. Ujpest	21	12	6	3	47:26	30
3. Ferencváros	20	14	0	6	55:30	23
4. Kispest	21	12	2	7	58:38	26
5. Törekvés	21	11	4	6	36:32	26
6. Szeged FC	20	10	4	6	42:36	24
7. Elektromos	21	10	4	7	40:39	24
8. Gamma FC	20	8	4	8	36:37	20
9. Szolnoki Máv	20	8	3	9	29:32	10
10. Bocskai	21	8	3	10	29:49	19
11. Haladás	20	8	2	10	25:42	19
13. Kassa AC	21	4	2	15	22:71	10
14. Nemzeti (felosztott)						

««(IIII)»»»

Rövid sport hírek

A NAK vasárnapi hatalmas győzelme és még inkább remek játéka nagy örömet kelteit a kékfehér táborban. A csapat, munkáján egyre jobban meglátja Ognyanov Mile edzőnek szaksteru utmutatása. Az őszi rossz helyezésén természetesen már nem sokat javíthat a NAK. jövőre azonban, ha így együtt marad, úra az alszövetség vezető csapata lehet.

A beográdi lapok szerint a noviszádi Vojvodina a második féldőben mutatott jobb és modernebb játékkal megérdemelten győzött. A Jugoszlávia csatársora, Petrovics nélkül, nagyon gyenge volt.

A jugoszláv országos futballbajnokság mérkőzése május 2-án kezdődnek a BSK, Jugoszlávia, Gragyanszki, HASK, továbbá a Szerb Liga és a Horvát-Szlovén Liga harmadik helyezetteinek részvételével.

A Magyar Nemzeti Bajnokság vasárnapi műsora: Ujpest—Szolnok, Hungária — Szeged, Taxi — Kassa, Gammca—Haladás, Elektromos—Ferencváros és Bocskai—Törekvés.

Vasárnapi ligamérkőzések: a Szerb Ligában BSK—Zemun, BASzK—ZsAK, Szlávia (Szarajevó)—Jugoszlávia, Bata SK—Jedinstvo és Gragyanszki (Szkoplye)—Vojvodina. A Horvát-Szlovén Ligában Gragyanszki—HASK, Konkordia—Szlávia (Varazdin), Hajduk — Szarajevói ASK, Bácska—Szpliti SK és Szlávia (Osijek)—FC Lyublyana.

A magyar ökölvívó bajnokság versenyei vasárnap befejeződtek. Az 1940. év bajnokai az egyes súlycsoportokban a következők: légsúlyban Podány (BVSC), harmatsúlyban Bondi (BVSC), pelyhsúlyban Kubinyi (FTC), könnyűsúlyban Németh (M. P. S. E.), váltósúlyban Mándi (FTC), középsúlyban Jákics (Beszkárt), félnehézsúlyban Bittera (BTK), félnehézsúlyban Nagy (BVSC).

««(III*)»»»

BOMBA-NOTÁK

1. A minap egy óriási bomba Belesapott az én galambomba, Pedig óvta modern katakomba, Míndhiába, — meghalt szegény nyomba!

2. Ne menj rózsám mostan Lisszabomba, Mert ottan is robbanhat egy bomba; Gonosz jészág az s szörnyen goromba, — Inkább gyere ölető karomba.

3. A háboru jaj de bolond gomba, Mint az eső, úgy hull ott a bomba, S belénk vág, mint dísznoba a hentes, — Nincs egyetlen hely se bombamentes.

FANYÁR TÓBIAS

hallgatta ezt a kis embert, aki oly talpraesett tudott lenni övele, a hatalmas arisztokratával szemben. És a főúri gonosztevő visszahőkölt a törvény képviselője előtt.

De mégis gögösen válaszolt:

— Ön nincs abban a helyzetben, hogy tölem bármit is megvonjon. Kiköltözöm a palotából.

— Lesz szives megmondani, hol van most a fiatal báró?

— Ebben a percben ez nincs módomban.

— Saját háztartásában fogja nevelni a fiúcskát és számot tart a neveltetési járulékra?

— Igen.

— Akkor ön havonta fölveheti a járulékot.

— Es ki fogja önt ellenőrizni? — kérdezte gúnyosan a báró.

— Az nem az ön gondja. A báróné engem bizalmával tüntetett ki és teljhatalommal ruházott fel.

— Az egész dolog nagyon rejtelmes. Mit szólna ön hozzá, ha bizonyítanám, hogy a végrendelet hamis?

— Ne is fáradjon efféle kísérlettel a báró ur; ne ugorjon be holmi lelkiismeretlen ügyvédnek, aki pört akar nem az igazságért, hanem csupán a pör kedvéért. — Mikor látom a kis bárót?

— Miután költözködnöm kell, nyolc nap múlva.

— Helyes, ez kielégít engem.

A báró már egy idő óta élesen fűrkészte az ügyvéd arcát.

— Mondja csak, — kérdezte most töle egészen más hangon, — miért veti bele magát ebbe az ügybe oly szenvedéllyel, holott a saját érdekeit mást parancsolna?

— Nem értem, báró ur.

— Na igen, mert az élő báró sokkal fényesebben megfizethetné az ön szolgálatait, mint a holt báróné.

Lámpássy nem válaszolt.

A báró halk hangon folytatta:

— Rá tudnám szólni magamat, hogy a vagyon felét átengedjem az ügyvédnek, ha az kész eszközömmel volna. Gondolja meg, tisztelt mester, hogy a vagyon fele is súlyos milliókat jelent s önt egész életére nagyurra tenné.

— S mit cselekednék ön a végrendelettel?

— El fog tűnni!

— A bíróság irattárából?

— A császár irattárából, ha kell!

— Csakhogy második példány is van ám, — mondotta Lámpássy nevetve.

— Hol?

— Az árvaszéken.

— Ezt is kiemeljük!

— De hát harmadik példány is van s még hozzá az is eredeti!

— És az hol van?

— Az én őrizetemben.

— Na és?...

— És itt zátonyra fut az egész mesterkedés. Ha a másik kettőt el is tudná tüntetni ön, a harmadikat semmiesetre sem. Csak egy mód volna persze, ha én önként kiszolgáltatom az okiratot.

— No végre, csakhogy megértettük egymást, — lélekzett föl a báró.

— Hisz éppen erről van szó!

— Báró ur, verje ki a fejéből ezeket a kalandos terveket. A nálam lévő okiratot csak egy ember kaphatja meg, még pedig az ön fia, azon a napon, amelyen nagykoru lesz. Ha én ma meghalnék, erre az esetre ki-

van rendelve az új vagyonfelügyelő, aki százszor karakánabb ember, mint én vagyok. S ha én elvetemült ember volnék, fia kiskorúságának hosszu ideje alatt az ön segítségével nélkül is magamnak csikarhatnám az egész vagyont. De engem pénz nem izgat. Megvesztegethetetlen vagyok! Erről sohase feledkezzék ön meg!

E szavak után vette a kalapját s eltávozott az ügyvéd.

A báró kezei ökölbe szorultak, arca vad kifejezést öltött és dühösen sziszegte:

— Nyomorult tintanyaló, a mai napért az életteddel fogsz megfizetni!

Az ügyvéd odalent a kis puposhoz csatlakozott és együtt tértek haza az ügyvéd irodájába.

A kis torzszülött Lámpássynak irnoka volt; Róka Ferencnek hívták, nem volt több huszonötévesnél. Nyomorék és csuf volta dacára, arca nem volt visszataszító, ellenkezőleg, valami nyíltzívű kifejezés szinte vonzóvá tette. Szülei nem éltek; gyermek és ifju korában kutyaként bántak vele, míg végre Lámpássy maga mellé vette. Nővérével lakott együtt, aki a kis háztartást vezette. Mivel Lámpássy becsüléssel bánt vele s olyan fizetést adott neki, hogy abból gondtalanul megélhettek. Róka Ferenc az eb hűségével viseltetett főnöke iránt s kész lett volna érte bármikor az életét föláldozni. Az ügyvédre nézve ő szinte nélkülözhetetlenné vált s találatkonyságától nem egyszer kitűnő szolgálatakat is nyert.

— Nos, a báró belenyugodott sor-

sába? — kérdezte most hazafelé menet a kis irnok.

— Látszólag igen, de nem valójában. Veszedelmes ember! Nyitva kell tartani a szemünket barátcsukám. Utóvégre is el fogunk banni vele. Fog még ő összeverődő fogakkal a lábam előtt könyörögni s ha akkor azt kérde majd tölem: mért tetted ezt velem, akít én nem bántottam, ezt fogom felelni neki: Azért, mert sok év óta gyűlöllek s nem nyugszom addig, míg szükségem, nyomorúságot, becstelenséget és megvetést nem halmozok a fejedre, hitvány alávaló ember! Róka, amely napon ezt megérem, egy vadonatúj öltözetet vásárlak neked s aranyórát és aranyláncot is kapsz tölem ajándékba!

Micsoda! Ilyen nagyszerű kincsek állnak a hához! A törpe szemci csillogtak a boldogságtól.

— Bár csak mihamar bekövetkeznék, doktor ur!

— A legjobb uton halad a dolog, gyermekem. Az első nagy főbékölintást már megkapta tölem. Nyomon következnek még nagyobb csapások, míg végre össze fog törni és meg fog semmisülni az ördögfajzat!

13. A SZERELEM AKADÁLYAI

Rudi egy szép téli estén az előtt a kis ház előtt sétálgatott, a budai Dunaparton, amelyben a Riskó-testvérek vonták meg magukat.

Az üdvösséges, édes este óta, amikor Mariska szívét megtalálta, minden áldott nap itt végezte esti sétáját a fiatalember.

(Folytatjuk)

KÖZGAZDASÁG

Délkelet-Európa szállításai és a hadviselő államok

A balkán-konferencia gazdasági határozatainak betartása — Ipari nyersanyag és élelmiszeri cikkek kivitele

— Saját munkatársunktól —

A beográdi Balkán-konferencia, néhány hónappal ezelőtt messze-menő gazdasági kérdéseket tárgyalta, amelyekből azonban, mint a jelek mutatják, valóban kevés valósulhatott meg. Oka ennek elsősorban a háborúnak a semleges északi államokra való kiterjesztése, a balkáni kereskedelem fő útjainak, a Dunának, a forgalomból való hosszú távú kikapcsolódása és végül — s talán ez a legjelentősebb ok —

Magyarországnak és Bulgáriának a balkán egyezménynek gazdasági vonatkozásaitól teljes távolmaradása.

Ma már világos és minden komoly gazdaságpolitikus előtt ismeretes, hogy ennek a két államnak a balkáni egyezmény gazdasági vonatkozásaitól szemben tanúsított teljes érdektelenségének következményeit elsőnek Jugoszlávia ismerte fel, amelynek tudvalevőleg mindkét szomszédjával egyre jelentősebb és szívélyesebb gazdasági kapcsolatai vannak. Ez különben az utóbbi hetekben úgy Budapest, mint Szófia felé komoly gazdasági manifesztációkban meg is mutatkozott, aminek a most közzétett új jugoszláv-magyar kereskedelmi szerződés is élénk bizonyítéka.

A balkán-konferencia legjelentősebb gazdasági megállapodása tulajdonképpen az volt, hogy semlegességük szigorú megőrzése érdekében

a hadviselő államoknak úgy élelmiszert, mint ipari nyersanyagokat a háborúelőtti mennyiségek arányában szállítsanak.

Ennek a fontos határozatnak alapja az 1938. évi kiviteli mennyiség. Abban az évben Délkelet-Európa államai kivitelének — beleértve az akkor még ép Csehszlovákiát — legalább a fele a Német-Birodalomba ment, míg a nyugati szövetséges államokba alig 10-15%, megjegyezve, hogy ebbe az alacsony százalékba a tengerentúli gyarmatokat és dominiumokat is beleszámítottuk. Csupán Románia összkiviteléből ment a nyugati szövetségeseknek 25%.

Az 1938. évi kiviteli statisztika %-ban kifejezve:

	Német-Birodalomba:	Nyugati államokba:
Jugoszlávia	49.9	14.4
Magyarország	49.8	14.2
Románia	36.1	24.8
Bulgária	63.5	8.8
Görögország	36.7	15.9
Törökország	47.5	9.6

Ennél a kimutatásnál is fontosabb, hogy az egyes délkelet-európai államok milyen arányban szállítottak a hadviselő államok ipari nyersanyagot és élelmiszert? Az ipari nyersanyagok természetesen alárrendeltes szerepet játszanak, mint az élelmiszerek, főleg Németország felé, amelyet tudvalevőleg

valószínűleg Délkelet-Európa élelmez. Jugoszláviából megy ugyan: kender, épületfa, réz, nyersbőrök, Magyarországból: bauxit, nyersbőr, Romániából: fa és olajtermékek, Bulgáriából: nyersbőr, Görögországból: érc, Törökországból: gyapot, azonban mindez sokkal kevesebb a kivitt élelmiszernél, illetve az elsőrendű agrártermékeknél, vagy például a dohánynál. Érdekes, hogy a balkáni dohány elsősorban Németországba megy. Bulgária dohányterméséből 67, Görögországból 55, Törökországból pedig 41 % ment Németországba. Ezzel szemben a fenti államok legfeljebb 3-5%-ot szállítottak a nyugati államokba.

1938. évben szállított: a mai Német Birodalomba államokba

Magyarország (millió pengőben)

Élő marha	15	1
Sertés	35	—
Baromfi	14	9
Dizsnózsír, szalonna	17	1
Tojás	5	5
Buza	43	—
Gyümölcs és főzelék	12	1
Bauxit	5	—

Jugoszlávia: (millió dinárban)

Buza	208	—
Kukorica	192	206
Nyersdohány	99	11
Kender, nyers	76	28
Sertés	375	—
Tojás	79	1
Dizsnózsír, szalonna	130	1
Épületfa	151	134
Nyersréz	85	1

Románia: (millió lejben)

Élőállatok	800	146
Gabona és liszt	2602	872
fa és fatermék	505	649
Petroleumtermék	2366	2625
Magvak	645	75

Bulgária: (millió levában)

Élő állatok	148	11
-------------	-----	----

Jugoszlávia 5.000 vagon kukoricát vesz Bulgáriától

A Narodna Banka adja a pénzt az üzlet lebonyolításához

Megírta a Reggeli Ujság, hogy a kormány tízezer vagon kukoricát akar külföldön vásárolni, mert az országban levő készlet nem elegendő a szükséglet fedezésére. A kukorica vásárlás híre már is elegendő volt arra, hogy a piacon megszűnjön a további áremelkedés. A kormánynak azonban nemcsak ez volt a célja a kukorica vámmentes behozatalával, hanem az is, hogy olcsóbb árut juttasson elsősorban a ház-lóknak.

A külföldi kukorica vásárlására megindult tárgyalások részben már eredménnyel jártak, mert Bulgáriával megállapodtak 5.000 vagon ku-

Állati termékek	546	74
Gabona és liszt	109	168
Gyümölcs, főzelék és magvak	967	61
Nyersdohány	1529	57
Nyersbőr és bőraru	130	9

Görögország: (millió drachmában)

Állatok és állati termékek	16	31
Mezőgazd. termékek	1	6
Nyersdohány	2788	195
Déli gyümölcs és gyarmatáru	757	692
olajmagvak, növényi olajok	45	188
nyersbőr és bőraru	123	17
Fa és faáru	53	14
Érc és fém	269	77
Vegyip. cikkek, festőanyagok	32	48

Törökország: (millió piasterben)

Gyapot	2	1
Buza és árpa	7	1
Mazsola, füge, mogyoró	24	4
Nyersdohány	16	2
Nyers gyapot	3	1
Kroméres	2	1

Az a törekvés tehát, hogy

Németország több olajterméket kapjon Romániából

az 1938. évi szállítás alapján létrejött balkáni gazdasági megállapodásba ütközik, épen úgy, mint az angoloknak az a kívánsága, hogy a balkán államokból való éreszállítás az ő számukra kedvezőbben alakulhasson.

Az elsőrendű élelmiszerek szállítás tekintetében, az 1939-1940. évi szállítás nem fogja az 1938. évi szállítást felülmúlni. Ma minden délkelet-európai állam tartalékot gyűjt és az 1940. évi termés sem lesz olyan nagyszerű, mint az 1938. évi, ami körülbelül a csucstermés és kivitel csúcspontjának éve volt. Igazolja ezt

a jugoszláviai kukoricakivitel, amely 1938-ban majdnem négyszázmillió dinár értékű volt,

míg ma, mint tudjuk, bevitelre szorulunk.

A hadviselő államoknak az a kísérlete tehát, hogy a délkelet-európai államok nagyobb mennyiségeket szállítsanak, a balkáni egyezményen kívül sem járhat sikerrel.

««(IIII)»»»

Jugoszlávia 5.000 vagon kukoricát vesz Bulgáriától

A Narodna Banka adja a pénzt az üzlet lebonyolításához

Megírta a Reggeli Ujság, hogy a kormány tízezer vagon kukoricát akar külföldön vásárolni, mert az országban levő készlet nem elegendő a szükséglet fedezésére. A kukorica vásárlás híre már is elegendő volt arra, hogy a piacon megszűnjön a további áremelkedés. A kormánynak azonban nemcsak ez volt a célja a kukorica vámmentes behozatalával, hanem az is, hogy olcsóbb árut juttasson elsősorban a ház-lóknak.

A külföldi kukorica vásárlására megindult tárgyalások részben már eredménnyel jártak, mert Bulgáriával megállapodtak 5.000 vagon ku-

A 2. SZÁMU LISZT 50 DINÁRRAL LESZ DRÁGÁBB, MINT FEBRUÁR 14-ÉN

A jugoszláviai malomiparosok három napon át megbeszélést tartottak Beogradban. Az értekezlet eredményeként elhatározták, hogy az árellenőrző hivatalhoz beadvánnyal fordulnak majd, mert a liszt árának megállapítása egyáltalán nincsen

arányban a buza árával. A malomsok azt kérik, hogy május 1-től kezdve maximálják a buza árát, ha ez viszont bármely okból nem lenne lehetséges, akkor a liszt árának megállapításánál a buza tényleges árát vegyék és engedjék meg, hogy a buza árát, annyival emeljék, amennyivel drágább volt a liszt február 14-én a buza árána. Hogy ez a praktikus életben mit jelent, arra vonatkozóan az egyesület a következő példát terjesztette elő: a buza február 14-én 200 dinár volt, a kettős számú liszt 340 dinárba került, tehát a liszt 70 százalékkal drágább volt a búzához képest. Ha tehát 260 dináros áron maximálnák vagy ha nem is maximálnák, akkor május 1-ig valószínűleg ez lesz az ára, akkor a kettős liszt árát 442 dinárban kell megállapítani, ami 70 százalékkal magasabb a buza árána.

A malomszövetség kiküldöttjei fellekeresték dr. Jovánovicsot az árellenőrző bizottság elnökét, aki közölte velük, hogy a liszt árát a következőképpen állapították meg: Minden malom ötven dinárral adhatja el drágábban a kettős számú lisztet mint február 14-én, a forgalmi adó és zsák ára nélkül, A 4, 5, 6, és 7. számú lisztnél ugyanennyit lehet hozzászámítani a régi árhoz és ehhez semmiféle engedélyre nincsen szükség. A korpa és takarmányliszt árának emeléséhez a bányász hozzájárulását kell mindig kérni. Közölte az árellenőrző hivatal főnöke még azt is a malmosokkal, hogy a korpát jelenleg gyűjtőforgalmi adó és zsák nélkül 165 dináros áron adhatják el, és a bányások ezt az árat minden további nélkül engedélyezni fogják.

««(IIII)»»»

A németek elégedetlenek a jugoszláviai tojásokkal. A külkereskedelmi intézet értesítést kapott Németországból, hogy azok a tojások, amelyeket jugoszláviai exportőrök az utóbbi időben Németországba szállítottak, nem felelnek meg a minőség tekintetében felállított német követeléseknek és ezért a külkereskedelmi intézet egyelőre nem veszi át tojást hűtés céljaira.

Görögországból csak a Narodna banka engedélyével lehet árut behozni. A Jugoszlávia és Görögország között megkötött fizetési egyezmény értelmében április 21-től kezdve Görögországból csak a Narodna banka deviza igazgatóságának előzetes engedélye alapján lehet árut behozni.

Lengyel mezőgazdasági munkások Németországban. Berlinből jelentik: A német mezőgazdaság évtizedek óta foglalkoztat lengyel mezőgazdasági munkásokat aratás idején a Birodalomban, ahol u. n. »jőkor-jött« mellékjövedelemre tettek szert. Ez sokszor magasabb volt, mint lengyelországi keresetük és tekintélyes tőkeképzésre nyújtott lehetőséget. Az utóbbi években különböző okok miatt a munkások száma visszaesett. Ebben az évben azonban — amint most ismeretessé vált — kb. 1 millió lengyel munkaerő fog a német mezőkön dolgozni, nem számítva a hadifoglyokat (kb. 300.000), kik már is rendelkezésre állanak. A szezonban aratás idején azonban szükség lesz még a német Munkaszolgálatra is, valamint a párt és a fiatalság közreműködésére.

Kirándulók!

Szalámit, sajtot, konzerveket és egyéb jó falatokat vásároljanak:

KONSTANTINOVIC

fűszer- és csemege üzletében, Noviszád, Kralja Alekszandra 19.

TŐZSDE

BEGRÁDI ÉRTÉKTŐZSDE

Devizák: (ármat) — kereslet (dínárokból) + 28.5% prim.

Április 22.

London (egy font) 159.36-156.15, Páris (100 frank) 90.55-88.25, Newyork (100 dollár) 4455-4425, Genf (100 sv. frank) 1005-995, Milánó (100 líra) 225.05-222.95, Amsterdam (100 holl. flr.) 2386.50-2348.50, Berlin (100 márka) 1788.88-1771.12, Brüsszel (100 belga fr.) 754.70-742.70, Newyork magánkling 5520-5480, Berlin magánkling 1490-1470.

Allampapírok: 7% os stabilizációs kölcson, kótés 97.75, 7% os külföldi kölcson 91.25-90.75, kótés 91.50-91.25, 2 1/2% os Ratna Steta 429.50-428, kótés 431-429, 6% os belguk 75.25-74.75, kótés 75.25-75, 6% os dalmat agrár 68.50-67.75, kótés 68.50, 68.30.

Részvények: Narodna Banka 7950-7900, kótés 7950.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, noviszádi, szombori, középbácskai, felsőbácskai és baranyai 261-263, tiszai uszály 262-264, felsőbánati 261-263, delbánati 256-258, szerémi 260-262, szavónai 261-263, Rozs, bácskai 206-206, Arpa, bácskai és szerémi 204-206, Zab, szerémi 194-196, szavónai 196-198, Kukorica, bácskai garantált minőség 201-202, vrsaci paritásban 200-201, indiai paritásban 202-203, Buzaliszit bácskai és bánati állomásról gyűjtőforgalmi adó nélkül nullás g és g 372.50-382.50, kettős 332.50-362.50, ötös 332.50-342.50, hatos 312.50-322.50, hetes 282.50-292.50, nyolcas 180-185, szerémi és szavónai állomásról nullás g és g 267.50-377.50, kettős 347.50-357.50, ötös 327.50-337.50, hatos 307.50-317.50, hetes 277.50-287.50, nyolcas 180-185, Buzakorpa jutásakokban bácskai 167.50-170, szerémi 167.50-170, bánati 165-167.50, Pehérbab bácskai és szerémi 2% os zsák nélkül 440-445, Sertészsír 25 kilós kánákban brutto nettóért 1825-1850, hordókban, netto franko hordó 1875-1900, Irányzat: gyengébb, Forgalom: közepes.

Szőlő, 4 hold, a kamenicai határház, műt. mellett, urilakkal, vincerli lakás és melléképületekkel eladó. Bovehbet a városi főkeresztnél, Noviszádon 2343

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 253-255, bácskai, Noviszád környéki 253-255, szerémi 251-253, szavónai 252-257, felsőbácskai 253-255, delbánati 248-250, felsőbánati 253-255, Tiszai, bácskai uszályból 254-256, Rozs, bácskai vasút 200-202, Zab, bácskai vasút 192-194, szerémi 193-195, Arpa, bácskai 63-64 kg-os zsák 204-206, szerémi 63-64 kg-os 204-206, Tengeri, bácskai vasút prompt, 198-200, Bab, szokvány 445-450, Buzaliszit: Nullás g és g 370-390, kettős 350-370, ötös 330-350, hatos 310-330, hetes 280-300, nyolcas 180-185, Korpa, bácskai és szerémi 170-175, Sertészsír, új nagyhordókban: 18.50-19.50, új középhordókban: 18.75-19.75, új kshordókban 18.50-19.50, kánában brutto nettóért: 18-19, Füstölt szalonna: 17-18, sózott szalonna pefa és húsja nélkül: 16.50-17.50, Irányzat: Lanyha.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

Zürich: Beograd 10, Páris 8.955, London 15.81, Newyork 446, Brüsszel 74.75, Milánó 22.45, Amsterdam 236.75, Berlin 178, Szófia 5.50, Bukarest 2.30.

APRÓHIRDETÉSEK

Ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.- dinár, vastagbetűs 2.- dinár A legkisebb apróhirdetés ára 12.- dinár Hirdetéseket a másnapra lapra dotutan 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetésért adó a hirdetőfelet terbeli.

Városi Mozi, Szubotica

Hétfőtől - szerdáig A legismertebb francia sztárok JOSEPHINE BAKER ALBERT PREJEAN VIVIAN ROMANCE pazar fényűzéssel készült filmje:

Tam-Tam hercegnő

Ragyogóan szelemes film egy afrikai néger leány parisi kalandjairól - Kaprazlató revük, tuncok, vidámság, francia esprit Gazdag pótmissor!

Huszonhárom

Szajvizébe »NOVENYHARMAT« s hangja csengő tiszta marad! Ára putikákban, botokban 14 dinár. Utánzatja jól ügyeljen, mert az ninesen zöldségben. 1879

ALLAST KERES

GYERMEKTELEN házaspárhoz jó főző leány ajánlkozik szakácsnőnek vagy háztartásnőnek. Cim: Noviszád, Primorszka 19. 2400

ELADÓ

FEL HALOSZOBÁ butor, modern, majdnem új eladó. Noviszád, Tolstojeva 6. 2412

FIGYELEM! Drága a tüzelőanyag, ellenben majdnem ingyen fűrészpör alálandóan kapható. Noviszád, Luja Bartua 52. 2419

REKAMIER és éjjeli szekrény cítműfőből, új vasgép és mas butorok olcsón eladók. Noviszád, Boulevard 11. III. jobbra. 2422

KIADÓ

ÜZLETHELYISÉG új házban, vízvezetékekkel kiadó. Noviszád, Groblyan-szka 10. Ugyanott eladó nagy kapu ablakok. 2337

Mit mond az etiketesi kávé? Jónál is jobb a »KONZUM« kávé. Kralja Petra II. 2 - Telefon 40-08.

„Orthopäd“ cipőket

minden fajoslátra, a leújabb m d. szerek szerint garanciával készít Gái István, Szubotica Žrnjski tée 2

Szőlő oltvány, gyümölcsfa

törpe és magas, valamint rozsa a legkiválóbb fajokban garancia mellett beszerezhetők

Sévár László

okleveles szőlész telepe Petrovaradin, (vasútállomás mellett)

KERESLET

40 SZABO-GÉPMUNKAS rövid szezon-munkára jó fizetés mellett felvétetik. Sztrajnic Szvetozár, Noviszád, Kralja Petra II. 236. 2378

PENZTAROS - GÉPIRÓ KISASZSZONYT — kezdőt — keresek. Szerb, magyar és némi német nyelvtudással. Jó megjeenes feltétel. Magyar nyelven sajátkezűleg írt fényképes ajánlatokat »Mebizható« jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 2405

DISZNOSORTET nyak- és gerincröl legmagasabb áron vesz Kunetz I. György, Szubotica, Jelacsteseva ul. 9. 779

PROPAGANDISTA NÖKET, akik már a pótkávé szakmában működtek, felvesszünk. Írásbeli részletes ajánlatokat kér: Frank kafa, Noviszád. 2411

KERESEK telket, vagy kertet megvételre a Rumenkai ut környékén, az Adamovic-se-tepen vagy Noviszád egyéb külső részén. Ajánlatokat a kiadóba. 2418

HASZNALT rádió-készületeket venni készpénzért. Ajánlatokat »Rádió« címmel a kiadóba kérek. 2420

FIAT, DKW WANDERER, AUDI-HORCH, PIRELLI-AUTOGUMI, AUGUST KUTALEK-NOVISAD, WARTA ACCUMULÁTOR, WALVOLIN AUTO-OLAJ

KÜLÖNFÉLE

KÖLCSÖNT, személyi hitelt közvetít gyorsan és jutányosan. Írásbeli ajánlatokat »Kölcsön« jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 2357

KUKORICAÜLTETŐK, vetőgépek és műszaki cikkek a legolcsóbb áron kaphatók SZENES VASÜZLETBEN. 459

Törő aranyai

a legmagasabb áron vesz ADAM ékszerész, Szubotica, Krupezseviceva 6. 749

ELVESZETT vasárnap az Apolló mozi 7 órási előadásán egy női fekete táskát kevés pénznel és iratokkal. A becsületes megtaláló sziveskedjék leadni a kiadóhivatalban. 2413

ELVESZETT négyhónapos fekete-szőrű bundáskutyát, »Bleki« névre hallgat. Megtalálóját jutalomban részesül. Dornstädter cukrászda, Noviszád. 2421

DR. FILIPON CREME a modern kozmetika remekműve, a legjobb és legkedveltebb zsírtalan nappali krém. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

SZEPLÖT, pattanást hámlást, orrvörösséget és más arctisztatlanságot gár tegely használatát utján biztosan tüntethet DARUVARI krém minden szakületben kapható Háromsarkos nagy doboz 15.- kis doboz 7.50 dt. nár Postán küldi: BLUM gyógyszer Szubotica.

VÁSÁROLJON HIRDETŐINKNEL

URANIA MOZI, Noviszad

Ma minden idők legnagyobb cirkuszfilmje: Emberek, állatok, szenzációk (CIRKUSZ) HARRY PIEL - RUTH EWELER

Elsőáldozók!

Szép fényképet olcsó árban csak „Stúdio Heringnél” csinálhatnák Apolló udvar - Noviszád

Ház

5 szobás családi ház a Želieznička utcában eladó. Ára 280.000 dinár. „Ingatlanforgalmi Iroda” Novi Sad, Želieznička 1. Telefon: 21-51

STEYR autók PFAFF

varrógépek és a legjobb markaju kerékpárok állandóan raktáron: „JUNG“ SZUSZEDSZKY Noviszád, Salarikova 9. - Telefon 32-60.

TUDJA-E MÁR

Hogy miért hasznos a cinke? Egy cinkepár óránkint 50-64-szer eteti fiait napi 12-14 óráig töltve munkában 6-7000-szer etetnek naponkint. Évente két költést számítva, ez a táplálék, mit kicsinyeiknek adnak 1 1/2 mázsát tesz ki rovarokban. Négy fiatal cinke napi fogyasztása 200 hernyó, tehát 30 nap alatt 6000 hernyótól szabadítják meg növényeinket.

Hogy ha egy almaágon van hét termőnyárs és 7 rügybimbó, úgy ez átlagban 35 virágot jelent. Ha ez mind megtermékenyül és termést ad, ha a termés csak 8 dekát nyom is, már ez az egyetlen termőnyárs körülbelül 3 kiló súlyt visel. Ha a fán csak 1000 termőnyárs van is, már olyan súlyt kellene viselni a fának, mit nem bírna ki, tehát a természet gondoskedik maga arról, hogy a fa a felesleges terhet ledobja magáról és így a korona széjjelhasadását megakadályozza, dus termés esetén ezért nagyobb a hullása is.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija Szerkezništvo i kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50 Telefon: 21 37, éjjel 20-58 betelős kiadó: Andree Dezdő I. Helyettes: Zoltán Varsány: Blazsek Forumo Preplata - Előfizetés: Egy hóra . . . . . 28.- dinár (kihordó útján 30 din.) Három hóra . . . . . 80.- dinár (kihordó útján 86 din.) Félévre . . . . . 160.- dinár (kihordó útján 172 din.) zlaai svakodnevno Megjelenik naponta Post. čekovni račun - Postacsekk száma: Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692